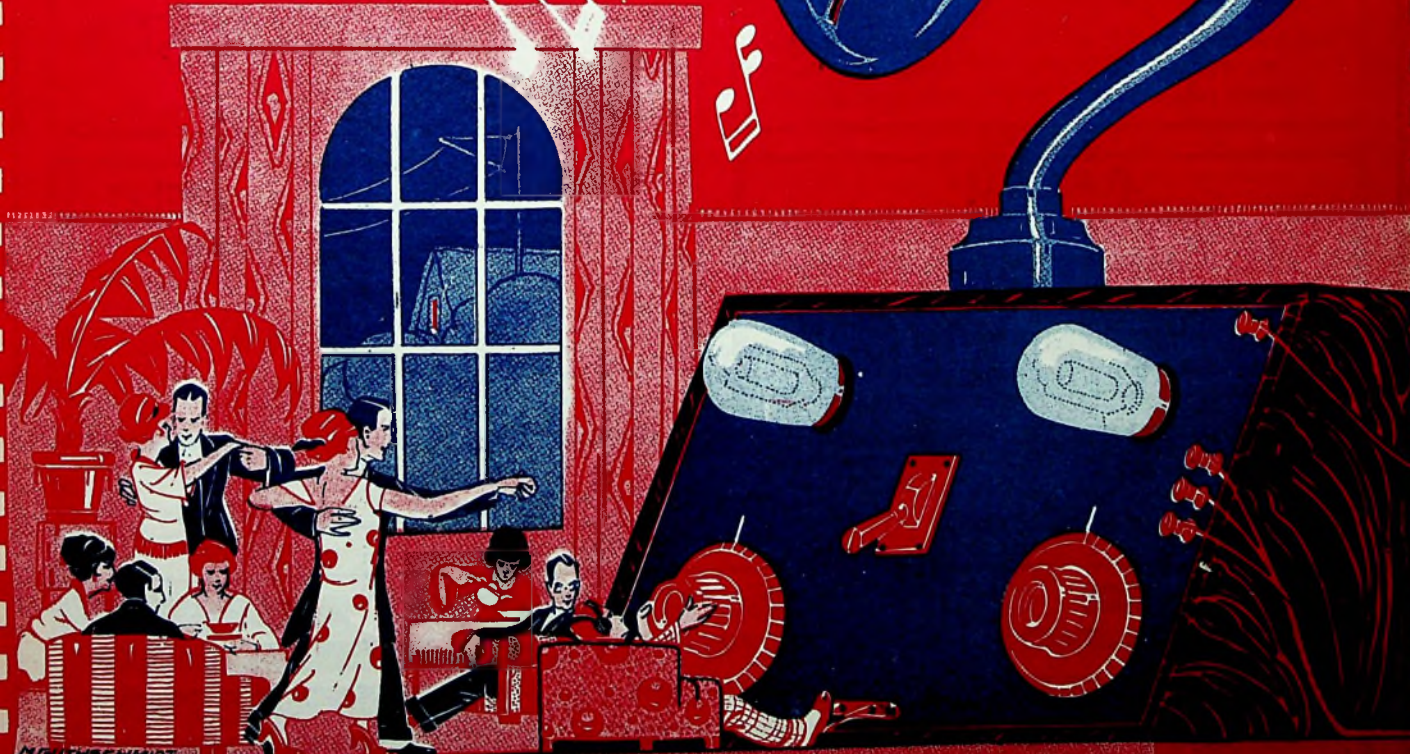

RADIO EXPRES

N. GUTHRIE - PARIS

N° 19
8 MEI 1924.

Prijs fl. 45.-

Per K. L. M. naar **PARIS**
met inbegrip van vrij vervoer
naar en van de vliegvelden
benevens 15 K.G. bagage.

Prijs fl. 45.-

20

CENT.

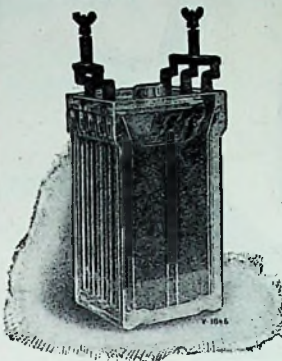
Firma W. BOOSMAN,
 Warmoesstraat 97, Amsterdam. -- Tel. 9103 N.
 Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.
 Opperlicht 1836

„WATMEL”, fijnregelbare roosterlek-weerstand van 0,5 tot 5 megohms f 2.—, franco toezending na ontvangst van postwissel à f 2.15.
PRIMAIRE ontvanger voor telefonia en telegrafie zonder lamp en spoelen, gemonteerd op ebonieten frontplaat vanaf f 47.50.
SECONDAIRE ontvanger vanaf f 90.—.
GENERAL RADIO condensatoren en transformatoren.
MURDOCK condensatoren en weerstanden.
RADION knoppen en schalen.
DUBILIER rooster en blokocondensatoren.
FRESHMAN roostercondensatoren met regelbaren lek weerstand.
HART & HEGEMANN Radio materiaal.
PHILIPS, S. F. R. en **TELEFUNKEN** lampen.
 Prijscourant op aanvraag **GRATIS.**
ONZE ZAAK IS IN HET VERVOLG DES ZATERDAGS TOT 9 UUR 30 N.M. GEOPEND.

Radio-Inrichting Fa. Ch. VELTHUISEN
 OUDE MOLSTRAAT 15a-18, 's-GRAVENHAGE. Tel. H. 2412.

ANNO 1891.

Kantoren en Magazijnen:
 Juffrouw Idastraat 5.

VARTA ACCU's
 zijn steeds nog
DE BESTE.

Prijscourant in druk.
 Wederverkopers Rabat.

EEN WAAR GENOT is
 de ontvangst met een

**TELEFUNKEN-
 LUIDSPREKER**

Prijs: VIJF EN VIJFTIG GULDEN.

SIEMENS & HALSKE A. G.,
 Afd. Telefunken.
 Telefoon Haag 1850.

Filiale 's-Gravenhage.
 Huygenspark 38—39.
 Inter. letters E1 en E11.

**AFTAK-
 SPOEL**

is een aftakbare N. R. W.-Honingraatspoel.
 (door octrooi-aanvraag wettelijk beschermd)
 Deze vinding voorziet in een behoefte.

Indien ter plaatse niet voorhanden, schrijft aan:

**NED. RADIOWERKEN
 DOORN.**

RADIO

IMPORT.

EXPORT.

HET ADRES VOOR DEN HANDEL.

VRAAGT EENS ONZE PRIJZEN EN CONDITIES.

**Technisch Ingenieurs Bureau v.h. J. en G. SLIGT
 ENSCHEDE.**

Radio Electro Onderneming „ONDOLA“
 Weste Wagenstraat 28 Rotterdam.

Vraag ons demonstratie met of zonder lezingen
 met de

ONDOLINA

de laatste creatie.

COMMERCEEL ELECTROTECHNISCH BUREAU
 (AMATEURAFDEELING)

ONTVANGAPPARATEN

GELIJKRICHTERS

TELEFOONS

VARIABELE CONDENSATOREN

MEETINSTRUMENTEN

BEZOEKT ONZE MONSTERZAAL

PRIJSCOURANT GRATIS

LAAN VAN MEERDERVOORT 30 -- DEN HAAG -- TEL. M. 5277

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NEDERLANDSCHE VEREENIGING VOOR
RADIO-TELEGRAFIE.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TEL. MARNIX 2112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 3.— per halfjaar voor het binnenland en f 4.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f 0.20 per stuk.
Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.
Het auteursrecht op den volledigen inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Saatsblad n° 308.

Herdenking Eerste Vredesconferentie.

De rol van den Omroep.

Voor het eerst in ons land zal een min of meer officieele gebeurtenis van openbaar belang door den draadlozen omroep gebracht worden tot een grooter publiek dan dat der genoodigden, die de plechtigheid direct bijwonen.

Den 18den Mei a.s. zal het 25 jaar geleden zijn, dat de Eerste Vredesconferentie te den Haag werd geopend.

Aangezien dit jaar 18 Mei op Zondag valt, zal dit jubileum den voorafgaanden Zaterdag 17 Mei worden gevierd.

Het Nationaal Comité ter herdenking van 18 Mei 1899, welk comité uitgaat van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede, heeft op 17 Mei een plechtigheid georganiseerd in den Koninklijken Schouwburg te 's-Gravenhage. Een Eere-Comité is gevormd, waarin een aantal ministers en oud-ministers, alsmede politici en vooraanstaande personen van naam zitting hebben. President van het Uitvoerend Comité is Mr. J. Limburg, secretaris de heer H. Ch. G. J. van der Mandere.

De plechtigheid heeft Zaterdag 17 Mei te ongeveer half drie des namiddags plaats, waarbij eenige korte redevoeringen worden afgewisseld door muziek. Wij kunnen mededeelen, dat, behalve een openingsrede van Mr. Limburg, een rede is te verwachten van den bekenden Franschen volkenrechtsgelerde, den heer Destournelles de Constant, wiens rede na afloop in het Ne-

derlandsch wordt vertaald, terwijl nog een ander bekend buitenlander het woord zal voeren. Bovendien is Dr. Royaards bereid gevonden, een tweetal werken van oud-Nederlandsche dichters voor te dragen.

Het nieuwe, krachtige radiotelefoniestation van Scheveningen-Haven zal op

Na afloop van de algemeene ledenvergadering der N. V. v. R. op Zondag 25 Mei a.s. bestaat gelegenheid ad f 4.— per persoon (exclusief wijn of andere vertiering) deel te nemen aan een gemeenschappelijken maaltijd in Restaurant „Riche”, Buitenhof, 's-Gravenhage.

Zij die hieraan wenschen deel te nemen en wij hopen dat het er velen zullen zijn, worden beleefd verzocht zich hiervoor schriftelijk op te geven, onder toezending of bijvoeging van bovenbedoeld bedrag ad f 4.—, aan het secretariaat Columbusstraat 187, 's-Gravenhage, vóór of op uiterlijk 20 Mei a.s.

Het Hoofdbestuur der N. V. v. R.

een nog nader bekend te maken golf-lengte tusschen 2000 en 2500 meter de geheele plechtigheid draadloos telefonisch uitzenden, te half drie aanvangende met het spelen van het Wilhelmus, waarna het boven geschetste programma volgt.

Ten einde nu zooveel mogelijk effect te bezorgen aan het bezigen van den

radio-omroep om het geheele land in staat te stellen tot bijwoning van de herdenkingsplechtigheid, is de medewerking ingeroepen van *Radio-Expres*.

Wij kunnen mededeelen, dat te 's-Gravenhage reeds het plan bestaat, de plechtigheid met een krachtigen luidspreker tot het publiek te brengen in de open lucht op een punt van het Lange Voorhout, terwijl ook de firma Herm. Verveeldt, Hugo de Grootstraat 100, met een luidspreker op straat vóór het gebouw, waar de firma is gevestigd, één en ander hoorbaar zal maken.

Deze voorbeelden zijn voor ruime navolging vatbaar, niet alleen in den Haag, maar door de sterkte van den zender kan dit wel overal in ons land.

In de eerste plaats doen we hier een beroep op de afdelingsbesturen der Ned. Ver. voor Radiotelegrafie om in dezen diligent te zijn, maar verder op alle firma's en particulieren, die in staat zijn, hetzij in besloten ruimte, hetzij in de open lucht, aan het publiek te demonstreeren wat men met den Omroep kan bereiken. Hier doet zich een uitstekende gelegenheid voor om ook hun, die nog niet tot de radio-luisteraars behoren, de beteekenis van een radio-omroep te doen gevoelen.

Wij hopen, dat niet alleen in de groote steden, maar in honderden plaatsen in Nederland, de herdenkingsplechtigheid op 17 Mei bijwoonbaar zal worden gemaakt.

Wanneer men ons van plannen hiervoor op de hoogte wil houden, zullen wij een lijst publiceeren van hen, die

OMROEP.

Uit te zenden door de Ned. Ver. voor Radiotelegrafie met den zender P C G G, den Haag.

Golflengte 1050 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 15 MEI 1924.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

MUZIKAAL PROGRAMMA.

JOHANNE RIBBIUS, Zang.

IGNACY LILIEN, Piano.

Ia.	Bella fianuna	Marcello.
b.	Si tu m'ami	Pergolose.
II.	Aria uit „Favorita”	Donizetti.
IIIa.	Herbststimmung	} Grieg.
b.	Ein Traum	
c.	Mit einer Primula Veris	
IV.	Aus dem Cyclus „Lieder für Einsame Menschen”	} Lilien.
a.	Herbst	
b.	Schlaflied	
c.	Die Nacht des Zweifels	
d.	Wiener Walzer	} Strausz.
Va.	Ruhe meine Seele	
b.	Ich trage meine Minne	} Mahler.
IVa.	Rhein legendchen	
b.	Wer hat dies Liedlein erdacht	

VOORDRACHT PROGRAMMA.

- Ia. Drie Kindergebedjes.
- b. Terug van de Kookschool Clinge Doorenbos.
door Mevr. P. Couvée.
- II. Bekentenissen.
- Jong-huishoudelijke Idylle door Ita Mees.
- Frank Hr. D. Couvée.
- Heleen Mevr. P. Couvée.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden.)

door vonkzenders, die deze telefonie ooit hinderen.

Sedert een week kan men te den Haag elken avond het Radiola-concert hooren, op straat met luidspreker weergegeven door de firma H. Verseveldt, in de Hugo de Grootstraat. Deze radio-concerten op straat leggen getuigenis af van de zeer goede kwaliteit der gebezigde versterkers, waarbij het geluidsvolume, ook van het gesproken woord, de verbazing der voorbijgangers wekt.

Ook de aandacht van hen, die 17 Mei a.s. de herdenkingsplechtigheid der Eerste Vredesconferentie willen demonstreeren, vestigen wij op de goede gelegenheid, welke de Radiola-telefonie biedt om demonstratieapparaten voor een dergelijk doel te beproeven.

RADIONACHTVORSTBERICHTEN.

Aan belanghebbenden wordt medege-deeld, dat van 5 Mei 1924 tot nadere aankondiging nachtvorstweerberichten te hunner kennis worden gebracht door middel van draadloze berichten, welke te 4 uur en te 7 uur 45 minuten n.m. door het militaire radiostation Vossegat worden geseind, waarop ze onmiddellijk radiotelefonisch worden herhaald door het radiostation van de Militaire Luchtvaartafdeeling te Soesterberg.

Deze berichten worden door het station Vossegat uitgezonden met dezelfde golflengte der weersverwachtingen (\pm 1000 M.), welke onveranderd te 8 uur n.m. worden gegeven en door Soesterberg op een golflengte van 1150 M.

(Stet.)

EEN STORING.

De heer C. H. Hebels te Rotterdam schrijft:

Dinsdagavond 29 April werd het concert uit Brussel gedurende twee uren doorlopend gestoord door een zoemer met zeer hoogen toon. Het feit dat de golf precies dié van Brussel was en op geen andere golflengte werd gehoord, wijst erop, dat men hier te doen heeft met een geroutineerd amateur. Op het Noorder-eiland was de storing dermate, dat van ontvangst geen sprake was.

Gaarne ontving ik van anderen die hetzelfde ondervonden mededeeling van de sterkte der storing en opgave van hun woonplaats (straat en stadsdeel).

Misschien is de dader dan te vinden en kan het bestuur der afdeeling trachten aan dit misselijk gedoe een einde te maken.

DE RADIO OP STRAAT.

Wanneer men proeven wil doen met hetgeen versterkers en luidsprekers in de open lucht vermogen, dan leenen de uitzendingen van Radiola te Parijs zich daarvoor tegenwoordig bij uitstek, niet alleen wegens de sterkte, die de Radiola-telefonie heeft verkregen en wegens de lange golf (1780 meter), die gemakkelijke en snelle instelling mogelijk maakt, maar ook wegens de weinige storingen

tot deze demonstratie medewerken en van de plaatsen waar het publiek zich kan vervoegen.

De opgaven zullen bovendien door den Vereenigingsomroeper op Donderdag avond 15 dezer draadloos met den zender van P C G G worden medege-deeld, zoodat ook opgaven, die te laat komen voor opname in *Radio-Expres* toch nog worden bekend gemaakt.

PROEVEN MET ZWARE ONTPLOFFINGEN.

De Kapitein der Genie de heer C. P. Brest van Kempen vestigt in „De Ingenieur” de aandacht op nieuwe geluidproeven, die op 15, 23 en 25 Mei a.s. zullen worden gedaan met zware ontploffingen in het kamp van La Courtine, gelegen 22 K.M. NNO van Ussel, bij de grens der Fransche departementen La Creuse en La Corrèze. (45° 44'8 NB en 2° 14'7 O.L.), 360 K.M. ten Z. van Parijs.

De tijden der ontploffingen zijn in Greenwichtijd:

Donderdag 15 Mei: 7.30 n.m.

Vrijdag 23 Mei: 8 u. n.m.

Zondag 25 Mei: 9 u. v.m.

De Eiffeltoren zal behalve de gewone tijdseinen van 9.30 v.m., 10.45 v.m. en 10.45 n.m. bijzondere seinen uitzenden, kort vóór de ontploffingen; waarnemers worden verzocht hun chronometers daarmee te controleeren en de nauwkeurigheid hunner tijdsopgaven zoo mogelijk vast te stellen.

Behalve de tijdswaarneming wordt verzocht op het volgende te letten:

2. De richting waaruit het geluid in horizontalen en verticalen zin schijnt te komen.

3. De sterkte: a. nauwelijks hoorbaar; b. tamelijk hoorbaar; c. hoorbaar zelfs voor iemand, die het geluid niet verwacht; d. tamelijk krachtig; e. krachtig en ontstellend; f. schrik aanjagend; g. gepaard met trillen van ruiten of deuren; h. indruk als van een aardbeving. (Het komt vóór, dat ook zonder hoorbaar geluid toch ruiten gaan trillen).

4. Aard van het geluid, enkele, dubbele, drievoudige knal, rollend geluid, enz.

5. Windrichting, windsnelheid, temperatuur, bewolking.

Wij wijzen erop, dat in Amsterdam-schen zomertijd de tijden der ontploffingen zijn:

15 Mei: 8.50 n.m.

23 Mei: 9.20 n.m.

25 Mei: 10.20 v.m.

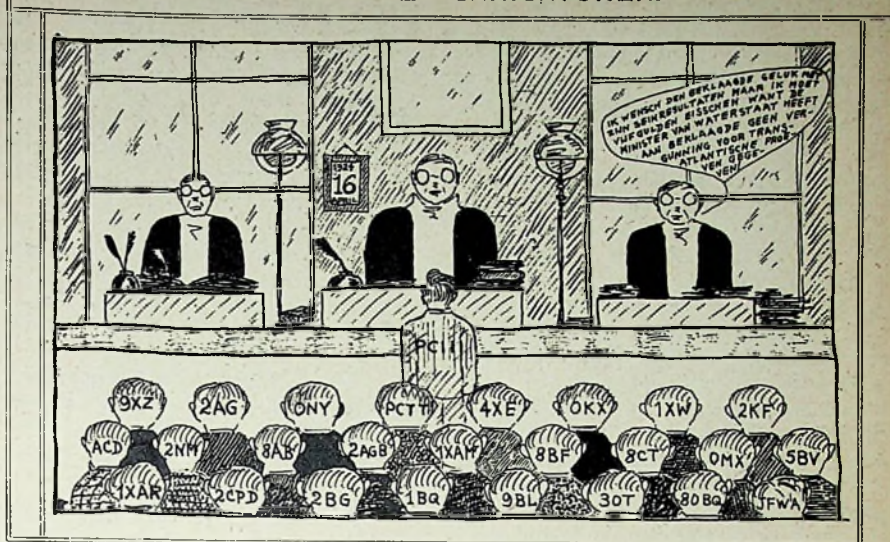
De afstand La Courtine-Amsterdam is 750 K.M. De snelheid van het geluid is ongeveer 330 M. per sec., zoodat de tijden van hoorbaarheid in Nederland tusschen 30 en 45 minuten na de momenten van ontploffing kunnen vallen.

HET VONNIS IN ZAKE PCII.

De kantonrechter te Leiden heeft zijn vonnis in zake PCII zeer uitvoerig gemotiveerd. Wij ontleenen er het volgende aan, waaruit men een overzicht krijgt van de overwegingen:

Dat uit deze feiten, en mede uit de verklaringen van den getuige-deskundige

DRAADLOOZE CARICATUREN.

E. E. J. Wennekes vaststaat dat het toestel PCII was een volledig radiotelegrafisch uitzendstation ingericht tot het opwekken van hoogfrequente wisselstroom, hetgeen tevens blijkt uit de overgelegde en door beklagde voor juist erkende beschrijvingen der proefnemingen in het Tijdschrift „Radio-Expres” van 3 en 10 Januari 1924.

Wat betreft de telastelegging bij de dagvaarding als zou de beklagde hebben aangelegd gehad en gebruikt eveneens een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelefoon waarmee hij radiotelefonische seinen zou hebben afgegeven, hetgeen ter terechtzitting door beklagde is ontkend, dat uit niets ter terechtzitting de waarheid dezer telastelegging is gebleken, zoodat de beklagde wat betreft dit gedeelte der telastelegging moet worden vrijgesproken.

Wat betreft de telastelegging bij de dagvaarding dat beklagde „heeft aangelegd gehad... een radiotelegraaf”, beklagde's raadsman heeft aangevoerd, dat strafbaar is het aanleggen, doch niet het aangelegd-gehad-hebben, met welk verweer de Kantonrechter-plaatsvervanger zich vereenigt.

Dat toch art. drie 1e lid der Telegraaf- en Telefoonwet zooals gewijzigd bij de Wet van 21 Maart 1919 eischt machtiging van den Minister van Waterstaat voor den „aanleg” en art. 20 dier Wet strafbaar stelt hem die zonder bedoelde machtiging „aanlegt” een niet voor het openbaar verkeer bestemde telegraaf.

Dat „aangelegd-gehad-hebben”, taalkundig beteekent in het bezit zijn van een installatie, onverschillig door wie aangelegd.

Dat nu aan beklagde niet ten laste is gelegd dat hij persoonlijk de bij dagvaarding genoemde radiotelegraaf heeft aangelegd, doch slechts deze installatie „eind

December 1923 heeft aangelegd gehad”, beklagde te dezer zake moet worden ontslagen van rechtsvervolging, als zijnde dit feit nergens bij de wet strafbaar gesteld.

Dat beklagde's raadsman voorts heeft aangevoerd dat wat het in de dagvaarding ten laste gelegde gebruik van het toestel betreft, de dagvaarding slechts zou inhouden een qualificatie en geen omschrijving van feiten omdat het afgeven van seinen niet uitsluitend inhaerent is aan zendstations waar ook ontvangstations zulks doen als gevolg van het ontvangen van seinen, welke zinswijze de Kantonrechter p.l.v. evenwel niet deelt.

Dat weliswaar uit de verklaringen ter terechtzitting van de deskundigen Wennekes en Corver blijkt dat een ontvangstation als gevolg van het ontvangen vooral bij ongedempte signalen, trillingen afgeeft, welk gevoelen dezer deskundigen mr. Vos overneemt en tot het zijne maakt, doch dat beklagde's raadsman over het hoofd ziet dat aan beklagde is telastegelegd dat hij, beklagde, met zijn toestel seinen heeft afgegeven en uitgezonden, met welke woorden faalkundig voldoende duidelijk is uitgedrukt dat beklagde actief is opgetreden als bediener van zijn toestel en de energie daarin heeft opgewekt, noodig teneinde in verbinding te komen met het station in Amerika, welke feiten ter terechtzitting bovendien, zooals hierboven reeds overwogen, volledig zijn komen vast te staan.

Dat het telastegelegde feit voor zoover het boven omschreven als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen behoort te worden gequalificeerd als:

„het zonder machtiging van den Minister van Waterstaat gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf”, voorzien en strafbaar gesteld bij artikelen 20 jo. 3 der Tele-

graaf en Telefoonwet 1904 (S. 7) zooals gewijzigd bij de wet van 21 Maart 1919 (S. 130).

Dat door voormelde bekentenis door beklagde ter terechtzitting afgelegd in onderling verband en samenhang beschouwd met de ter terechtzitting afgelegde getuigenverklaringen, het vorenomschreven aan beklagde ten laste gelegde feit, zoome de zijn schuld daaraan, wettig en overtuigend is bewezen.

Dat op beklagde derhalve de straf bij evengemelde artikelen der wet bedreigd, zou behooren te worden toegepast.

Dat de Kantonrechter echter, in verband met de geringe beteekenis van het feit en de omstandigheden waaronder het is begaan, raadzaam acht ten deze geen straf toe te passen.

Dat toch het feit van geringe beteekenis is omdat het hier gold zuiver wetenschappelijke proefnemingen van tijdelijke aard, welke geen stringen in het openbaar verkeer konden feweegbrengen, terwijl de Kantonrechter pl.v. mede in aanmerking neemt als omstandigheden waaronder het feit is begaan het wetenschappelijk belangrijk resultaat hetgeen beklagde bereikte.

Gezien art. 20 jo 3 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (S 7) gewijzigd bij de wet van 21 Maart 1919 (S 130) art. 23, 91 Wetb. v. Strafr.; voorts gezien art. 189, 209, 211, 214, 216, 219, 253 9de Wetb. v. Strafr., spreekt de Kantonrechter pl.v., rechtdoende, beklagde vrij voor zoover betreft de telastelegging dat hij heeft aangelegd gehad en gebruikt een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelefoon en daarmede radio-telefonische seinen heeft afgegeven en uitgezonden zonder machtiging van den Minister van Waterstaat.

Ontslaat beklagde van alle rechtsvervolging voor zoover betreft de tenlastelegging dat hij heeft aangelegd gehad een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf zonder machtiging van den Minister van Waterstaat.

Verklaart beklagde voornoemd op tegenspraak schuldig aan het overigens ten laste gelegde, namelijk de overtreding hierboven bewezen verklaard en gequalificeerd, doch past in verband met de geringe beteekenis van het feit en de omstandigheden waaronder het is begaan geen straf toe.

Gelast verder teruggave aan den veroordeelde van de in beslag genomen toestellen en andere overtuigingsstukken binnen acht dagen nadat het vonnis zal zijn gegaan in kracht van gewijsde.

DE BUITENLANDSCHE AMATEURS VRAGEN NAAR P C I I.

Hier uittreksels uit de buitenlandsche correspondentie van de Noordwijksche Radio Club:

1 A J A, Dorchester, Mass. 16 Maart. — I have worked P C I I often om. He sure pounds in over here, can copy him with phones on table with only one step audio. It is fb. Hvnt hrd him lately, what became of him?

8 A O L, Kingston, Pa. 31 Maart. — Sigs fm P C I I sure come thru great here. Did not hear him last few weeks. What has happened to him?

2 C P D, Brielle, N. J. 4 April. — Used to hear P C I I a lot. Sorry to hear the postmaster closed him up.

2 N M, Caterham, England. 14 April. — How's our old friend P C I I? In jail yet!!

1 X A M, (Reinartz), South Manchester, Conn. 15 April. — Why dont we hear P C I I any more?

R. TAPPENBECK.

DE AMERIKAANSCH E MARINE STELT PRIJS OP DE MEDEWERKING VAN P C I I.

De heer H. J. Jesse Jr. ontving het onderstaande schrijven, dat wij vertaald weergeven:

Naval Research Laboratory „Bellevue" Anacostia D. C. 11 April 1924.

Radiostation N K F Mr. H. J. Jesse Jr. Leiden, Holland. Radio Station P C I I.

Geachte Heer!

Wij danken u zeer voor uw rapport betreffende de signalen van N K F. Wij hebben P C I I verscheidene malen opgeroepen, maar zijn nog niet in staat geweest uw signalen op te vangen. Door de vele stringen van groote en kleine stations zijn de ontvangcondities in de buurt van Washington niet al te best.

Wij hebben een vast programma met 1 X A M (Reinartz) op golven tusschen 40 en 52 meter tusschen 12.25 en 1.00 n.m. (tijd van den 75sten meridiaan).

Het is zeer zeker mogelijk dat u onze 51-meter golf kunt hooren.

We willen 't ook zoo schicken dat we u oproepen op 51.8 meter, dagelijks om 4 uur, vanaf 23 April tot 7 Mei.

We stellen voor dat u antwoordt op ongeveer 90 meter.

Het is interessant te zien, of we op dien tijd van den dag verbinding kunnen krijgen.

Wij zullen roepen om 4—4.10 en 4.20 en zullen luisteren naar u om 4.50—4.15 en 4.25.

's Nachts hebben we geen vast programma, maar kunnen 't best op Zaterdagnacht werken.

Wij hebben een zender met kleine energie (N K F 1), die vaak in den vooravond werkt en we zullen telkens trachten u op 90 meter te bereiken.

Deze zender is een veldinstallatie maar heeft reeds groote afstanden gehaald.

We zullen luisteren naar uw antwoord in de buurt van 90 meter.

Wij zullen roepen van 6.30—6.40 n.m. en luisteren tusschen 6.40 en 6.50 n.m. (tijd van den 75sten meridiaan).

U nogmaals dankend voor uw medewerking verblijf ik

Hoogachtend,

w.g. Dr. A. HOYT TAYLOR.

Superintendent v/d Radio Divisie.

PROGRAMMA SEINPROEVEN F L VOOR MEL.

De proefseinen worden gegeven op 9, 10, 12, 13, 16, 17 Mei met 115 meter golflengte, op 19, 20, 23, 24 Mei met 50 meter golflengte en op 26, 27, 30, 31 Mei met 25 meter golflengte. Evenals in April worden wederom twee verschillende series van seinen gegeven, die door de letters F resp. H gekenmerkt zijn. De groepen worden op de bovenstaande dagen als volgt uitgezonden (Amsterdamse zomertijd):

06r20—06r30 F	16r20—16.35 F
06r35—06r45 H	16r40—16.55 H
06r50—07r00 F	22r20—22.35 F
07r05—07r20 H	22r40—22.55 H

Verzocht wordt, de resultaten van ontvangst zoo mogelijk in den vorm van een tabel in te zenden, waarin achtereenvolgens de onderstaande kolommen ingevuld worden:

Datum, tijd G.M.T., sterkte F en H (0 ÷ 9), Q S S, Q R M, Q R N, toestand van den atmosfeer, bijz. waarnemingen betr. de uitgezonden signalen.

Resultaten te zenden aan: Chef du Centre radiotélégraphique de Paris, poste de la Tour Eiffel.

Onafhankelijk van deze proeven seint F L dagelijks op 115 meter ten 05r20, 15r40 en 00r20 een weerbericht met bestemming voor Amerika.

Naar aanleiding van de F L-proeven van verleden maand kan ik er nog op wijzen, dat alle seintijden uitgevoerd zijn, soms echter wel een kwartier tot een half uur later dan opgegeven. Als men dus op een bepaalden tijd niets hoort, is het niet zonder meer schuld van de ontvanger.

R. TAPPENBECK.

Voorz. Noordwijksche Radio Club.

BRUSSEL KOMT VRIJDAG 9 MEI TERUG.

Juist te laat voor opname in R.-E. deelde Brussel vorige week mede, dat het in verband met de golflengte-wijziging van Maandag 5 tot en met Donderdag 8 Mei de concerten moest staken en daarna Vrijdag 9 Mei zou terugkomen op een golf tusschen 220 en 280 meter.

De aankondiging dier kleinere golf in ons vorig no. bezorgde ons al een aantal vragen van luisteraars, hoe zij zóó ver naar beneden kunnen reiken; welke spoelen daarvoor noodig zijn?

Uit zulke vragen blijkt, dat vele amateurs toch de gegevens, die wij hun aanhoudend verschaffen, nog niet voldoende hebben leeren gebruiken.

In de eerste plaats vinden zij, die het Draadloos Amateurstation bezitten, op pag. 88 het lijstje voor honingraatspoelen, waaruit zij de secundaire spoel direct kunnen vinden. Spoel 35 geeft 200—560 meter. Met spoel 25 als primaire, 35 secundaire en een extra-spoeltje (4 c.M. diameter, 30 windingen, als beschreven in supplement Amateurstations) voor terugkoppeling, is men klaar.

Maar ook het artikel van D. J. B. te Ph. in R.-E. no. 15 staan alle noodige gegevens. Uit de krommen op bladz. 180 ziet men ook, dat spoel 35 met condensator van 1/1000ste loopt van 200—560 meter, terwijl spoel 25 de goede primaire spoel is (op groote antennes met seriecondensator).

En nu met spinneweb- of mandspoelen?

Als men die 5 c.M. harddiameter geeft, wordt de zelfinductie bij gelijk aantal windingen wat grooter dan van honingraatspoelen, vooral als men dit draad bezigt (grootere buitenste windingen). Men komt dus met iets minder windingen uit. Spinwebspoelen met 20, 30, 25 windingen zullen hier voldoen.

Hoe veel meter draad is dat precies? vragen enkele lezers ook nog. Van de honingraatspoelen staat dat berekend in Het Draadloos Amateurstation. Voor spinneweb- en mandspoelen hangt dat zeer sterk af van de totale draaddikte (isolatie mee gemeten). Precies kunnen we het dus niet opgeven, maar als men op 4 à 4.5, 6 à 7 en 4.5 à 5.5 meter rekent, zal men niet ver mis zijn.

VONKJES.

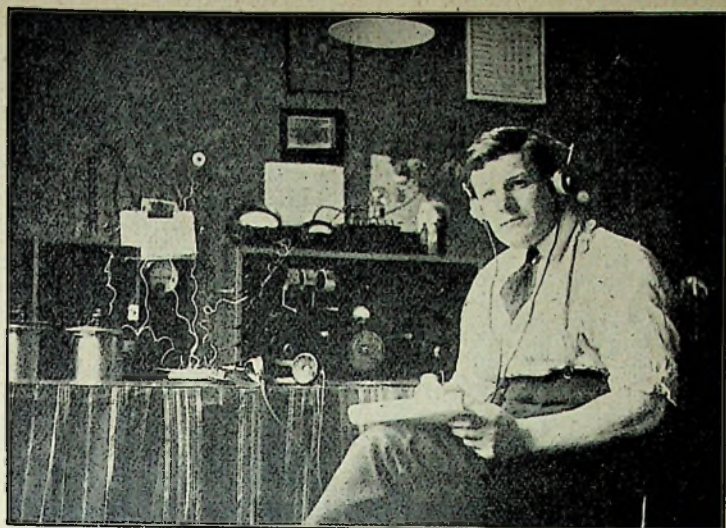
In den loop van dezen zomer zal de Deensche regeering vier radio-stations op Groenland inrichten; een aan de Oostkust en drie aan de Westkust.

Deze maand zullen in Duitsland naast de reeds bestaande zendstations Frankfort, Berlijn en München, ook de stations Koningsberg, Breslau, Hamburg, Stuttgart en Leipzig in bedrijf worden genomen.

Het ministerie van Posterijen is van plan ook in een reeks kleinere steden stations op te richten.

WAT ER IN DEN ETHER WAS.

De heer K. Beintema te Groningen meldt:

ONDER ONZE AMATEURS.

Hierbij een foto van mijn honingraat- teeren groote diensten. Boven op het ontvanger, bestaande uit 1 H.F. 1 Det. groote toestel ziet men nog eenige meet- 1 L.F. Links op de foto nog een speciale instrumenten, en rechts daarvan een be- korte golf ontvanger (variometer); twee proevingskastje. Mijn specialiteit is de groote Seibt condensatoren (elk 3000 ontvangst op korte golven en ik heb ver- c.M.) bewijzen mij in serie met kleinen scheidene roepletters genoteerd. vasten cond. bij eventueele experimen- Rotterdam. W. REMKES.

Verleden week Maandag 28 April hoorde ik toevallig op golfl. \pm 2300 M. een krachtig Duitsch station, dat van 2.— tot 2.20 M.E.T. markt- en beursberichten gaf en zich noemde: „Radio-berichtendienst des Wolff-büros”. Ik weet niet waar het station is gevestigd, L.P. was het niet, dat seinde ten minste te, gelijktijdig op 4000 M.

Dinsdagmiddag 29 April hoorde ik: Lorenz Aktien-Gesellschaft op 3000 M. beursberichten geven tot 12 uur M.E.T. Deze zeide van 3.30—4 uur terug te zullen komen. Van 12.— tot 12.07 volgde nog een tweetal muzieknummertjes, gramophone-platen. Daarna hoorde ik nog even een Duitsch station op 2800 M. Om 11.15 G. T. kwam daarna F.L. op 2600 M. met telephonisch tijdsein en weerbericht. Ook hoorde ik wederom het Wolff-bureau op 2300 M., dat veel sterker weer was, dan Lorenz en L.P. Er schijnt dus een geregelde nieuwsberichtendienst te zijn in Duitschland.

De heer S. Landsman te Vlissingen schrijft:

In verband met het bericht van den heer Dumont te Elst in „Radio Expres” No. 18 van 1 Mei 1924, blz. 224, waag ik de veronderstelling uit te spreken, dat het hier betreft den kruiser „Java” te

Vlissingen, die in die dagen herhaaldelijk dergelijke proeven heeft genomen. Een kennis nam te mijnen huize aan mijn toestel dergelijke berichten op.

De heer Roest te den Haag meldt, dat hij den Rundfunkzender van de Deutsche Reichspost te Stuttgart den 2den Mei te 10.35 hoorde op ongeveer 425 meter. Op 18 M. lange, 3—7 M. hooge antenne tusschen boomen en huizen was het station op 1 lamp laagfr. duidelijk verstaanbaar. De sterkte wisselde echter enorm, te veel om enkel sluiereffect te zijn.

Later op den avond hoorde de heer Roest op 440 M. een Franschman, die verzocht, rapporten te zenden naar de Librairie Russe, Rue?? Paris; einde 11.10. Mogelijk een Fransch amateur-station?

HET GEBRUIK VAN GEWONE EN REINARTZ-TERUGKOPPELING IN EEN TOESTEL.

Door J. CORVER.

In het schema en in de foto van onzen nieuwen omroep-ontvanger, zooals die in het vorig nummer is beschreven, ontbreekt één ding, dat voor de goede wer-

king nog wel van belang is gebleken.

Wij geven daarom ditmaal het schema nog eens met de aanvulling.

Het toestel is n.l. in werkelijkheid uitgevoerd met twee terugkoppelingen, die elkaar ondersteunen, een gewone terugkoppeling, die door verschuiving der terugkoppelspoel T_1 variabel is, en een Reinartz-terugkoppeling met condensator C_T en spoel T_2 , welke vast wordt ingesteld.

Om het doel hiervan duidelijk te ma-

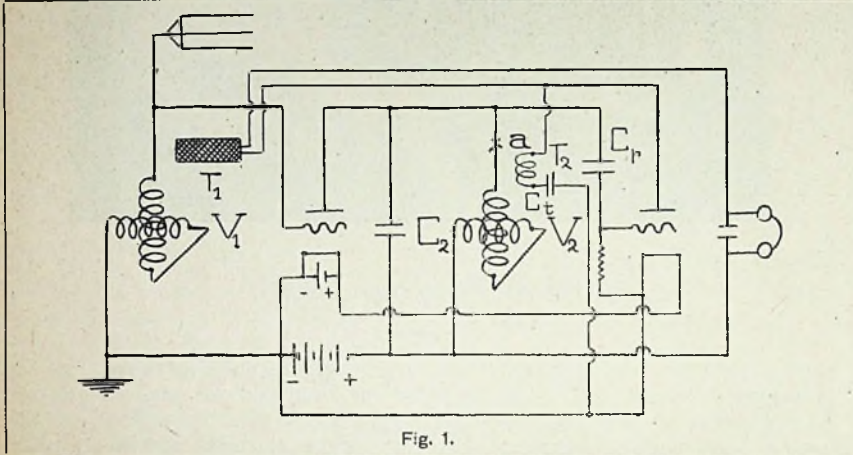

Fig. 1.

ken, moeten wij even nagaan, wat — in dit toestel vooral — het bezwaar is van de gewone terugkoppeling. Deze geeft lang niet op alle golflengten gelijk effect en als men enkel het schema volgt, zooals wij het de vorige week publiceerden, kan het gebeuren, dat met bepaalde lampen het apparaat op de kortste golven niet aan het genereren is te krijgen. Zelfs met de beste lampen is dit altijd moeilijk voor den uitersten minimumstand der variometers als de spoelen tegengesteld in elkaar gedraaid staan.

Met behulp van een milli-ampère-meter in den plaatkring kan men zich eenigermate een beeld vormen van de genereer-geneigdheid op verschillende golflengten. Uit dergelijke waarnemingen is afgeleid de kromme T in fig. 2. Wat deze voorstelt, kan als volgt worden omschreven.

De horizontale stippellijn G is het „geneereerniveau” van het toestel. Stelt men op de grootste golflengte het toestel op ge-

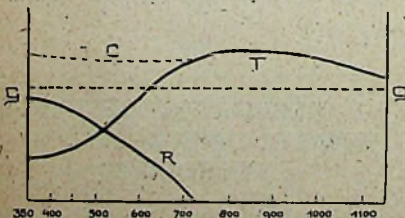

Fig. 2.

nereren, zonder nog maximale terugkoppeling toe te passen en verandert men daarna de afstemming zonder den stand der terugkoppelspoel te wijzigen,

dan zal het genereren eerst nog iets toenemen, maar daarna verminderen, terwijl bij ongeveer 600 meter in ons geval de lamp afslaat en de „geneereerlijn” T dus beneden het „geneereerniveau” daalt. Hoe ver zij er onder daalt, kan worden nagegaan door te observeren hoe veel de terugkoppeling moet worden versterkt om toch weer genereren te verkrijgen. De vorm van kromme T beneden het niveau is in verband hiermee meer het resultaat van schattingen dan van pre-

ciëse metingen. In het algemeen neemt de kromme evenwel stellig een vorm aan van den aard als in fig. 2 aangegeven.

Nu zou het ideaal wezen een toestel, dat — eenmaal op rand van genereren ingesteld — over het geheele meetbereik daarop bleef staan. Men ziet, dat kromme T daaraan geheel niet voldoet, speciaal niet in het gebied der kleine golven.

Brengen we nu in het toestel integendeel een Reinartz-terugkoppeling aan, zooals in fig. 1 is aangegeven, met een spoel, vast gekoppeld met V_2 (de spoel dus onbewegelijk) maar veranderlijk door vermindering der grootte van den condensator C_T , dan zal men enkel met die Reinartz-terugkoppeling (vooral als de telefooncondensator wordt uitgeschakeld) het stelsel op de kortste golven gemakkelijk aan het genereren krijgen, maar het zal dan op grotere golven moeilijker genereren. Nu is C_T heel goed zoo te kiezen, dat men op de kortste golf iets beneden den rand van genereren (dus beneden het geneereerniveau) blijft. De genereerkromme van de Reinartz-terugkoppeling neemt dan den vorm aan van R in fig. 2.

Combineert men daarna de twee terugkoppelingen, dan zal de genereerkromme ongeveer gelijk worden aan de som der twee tot dusver afzonderlijk beschouwde krommen. Kromme T zet zich dan voort volgens de stippellijn C, die een vrijwel gelijkmatig genereren over het geheele meetbereik voorstelt.

Een genereerkromme T—C komt aan het ideaal al heel dicht nabij!

In hoeverre is dit nu „enkel theorie op

papier” en wat is de practijk ervan?

Wij moeten erkennen, dat het in de practijk nooit zoo mooi wordt als in onze figuur is voorgesteld. Er blijven vrij aanmerkelijke oneffenheden bestaan in de genereer-geneigdheid van het toestel. Toch is deze combinatie van de twee soorten terugkoppeling een besliste verbetering in de practijk.

De condensator C_T in fig. 1 kan een kleine veranderlijke condensator zijn, bestaande uit een stukje glazen buis van eenige c.M. lengte, van buiten met blad-tin beplakt en waarin een cilindervormig opgerold blaadje koperblik meer of minder diep kan worden ingeschoven. Die condensator behoeft in verband met de eigenschappen der gebruikte lampen ook weer maar één maal ingesteld te worden. Gaat men andere lampen gebruiken, dan kan een nastelling wenschelijk zijn.

De Reinartz-terugkoppelspoel T_2 in fig. 1 wordt gevormd door tien windingen op een smal kartonnen bandje, gelegd om het breedste gedeelte van den variometer V_2 .

Hierbij valt op te merken, dat waar de Reinartz-terugkoppeling slechts over een klein gebied als hulp dient, de telefooncondensator niet buiten gebruik behoeft te worden gesteld. Behoud daarvan is gewenscht als men het toestel ook met laagfrequentversterker wil kunnen gebruiken. Een niet te kleine telefooncondensator (0.0025 microfarad) zorgt dan dat de genereer-ingen bij overgang op laagfrequent toch gelijk blijven als enkel met telefoon.

In fig. 1 is de Reinartz geteekend, verbonden tusschen plaat en min gloeidraad. Ook verbinding tusschen plaat, en plus hoogspanning geeft bevredigend resultaat. Men loopt dan geen gevaar, dat door een lek in condensator C_T de hoogspanningsbatterij kortgesloten zou raken.

De Ultra-Aetheroglycerine-dubbel-reflector-doos.

Hiermede zijn we aan het einde onzer beschrijving. Wij willen echter niet nalaten, nog een ervaring mede te deelen, die andere probeerders van nut kan zijn.

Wij hadden in den loop der proefnemingen tijdelijk de tweede, de Reinartz-terugkoppelspoel, gelegd om denzelfden

variometer V_1 , waarop de gewone terugkoppelspoel werkt. Dit geeft evenwel zeer ongewenschte effecten. Als dan beide spoelen zóó zijn aangebracht, dat zij elk voor zich genereeren kunnen verwekken, zal op de kortere golven een sterker maken van de gewone terugkoppeling juist de lamp doen afslaan! Bij een zeer bepaalde golflengte van ongeveer 500 meter kon men genereeren krijgen met zeer sterke normale terugkoppeling en óók met zeer zwakke! Op de grootere golven werkte alleen de gewone terugkoppeling. Men kreeg dus op de eene golf versterking door de variabele terugkoppelspoel vooruit te bewegen en op de andere golf door die achteruit te bewegen, een toestand, die de regeling zeer lastig maakte.

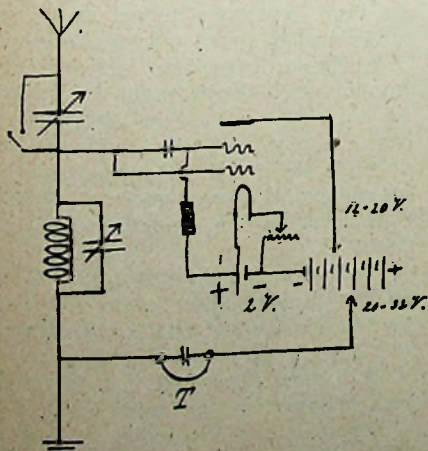
Vandaar het aanbrengen der terugkoppelingen op verschillende variometers.

HET SCHEMA-NUMANS-ROOSENSTEIN VOOR TELEFONIE-ONTVANGST.

In afwijking met wat de heeren Numans en Roosenstein constateerden, doe ik bij deze opmerken dat hun schema zeer goed voor telefonie-ontvangst geschikt is; de lek van het stuurrooster moet echter worden verbonden aan + accu, terwijl deze lekweerstand ongeveer 350.000 Ohm bedraagt (uitprobeerden); de plaat moet bij de door mij gebruikte S S-lampen ook eenige spanning hebben.

De voordeelen liggen voor de hand:

- 1e. Geen zoek naar een bepaald zender.
- 2e. Versterkte ontvangst bij eenige verhoging van rooster- en plaatspanning; de versterking treedt echter niet op voor de lange golven (Radiola, Königswusterhausen).
- 3e. Gering stroomverbruik; een 2 volts-

accu is voor de S S-lampen voldoende, daar de brandspanning slechts 1,2—1,4 volt behoeft te bedragen.

4e. Daardoor een veel langere levensduur van de lamp.

RADIO REBUS.

Oplossingen van bovenstaande rebus worden ingewacht tot en met Maandagavond 12 dezer aan het adres der redactie van „Radio-Expres”, Laan v. Meerderevoort 30, Den Haag, op een briefkaart (waarop geen andere mededeelingen staan) aan de voorzijde de aanwijzing „Rebus” dragende.

Voor de goede oplossers worden door

de firma de Wit Sadée te Den Haag twee fraaie prijzen beschikbaar gesteld, n.l.:

Eerste prijs: een stel gemonteerde honingraatspoelen;

Tweede prijs: een laagfrequent-transformator merk Fortia, verhouding naar verkiezing.

Voor de Eng. telefonie bedraagt de antenne-condensator ongeveer 600 c.M. terwijl honingraat spoelen 25 à 35 worden gebruikt. Voor de Holl. telefonie moet de over den antennecondensator staande schakelaar doorverbonden worden, terwijl honingraatspoelen 60 à 75 dienst doen (dat geldt voor een 1 draads 60 M., lange antenne).

Amsterdam. R. A. COENDERS.

Noot der Redactie. — De heer C. spreekt van versterkte ontvangst met dit schema. Dat is nog wel eens de moeite van zeer precies probeeren waard door vergelijking met een goed werkend primair toestel met de zelfde lamp. In het algemeen toch moeten verlaagde brandspanning en positieve roosterspanning verliezen aan ontvangsterkte geven en lijkt het dus vreemd, dat men met deze middelen, die het heftig genereeren van het stelsel moeten onderdrukken, toch wezenlijk versterkte ontvangst zou verkrijgen.

DE OORZAAK VAN EEN GEHEIMZINNIG GEKRAAK.

De heer D. Michiels, chef-monteur van het Electriciteitsbedrijf te Oude Bildt (Fr.) schrijft ons:

Naar aanleiding van het schrijven van den heer Nuij uit Rotterdam in „R.-E.”, no. 12, kan ik u een bijzonder geval mededeelen over het gekraak in de telefoons van mijn ontvangtoestel.

Op zekeren dag hoorde ik een zoo hevig gekraak in de telefoon, dat het alle ontvangst onmogelijk maakte. Daar ik nog niet zoo heel lang aan Radio doe, dacht ik de oorzaak hiervan in het toestel te moeten zoeken, maar na een grondig onderzoek (telefoons, lampen, anode batterijen en accu's) bleek alles in orde te zijn.

Ik probeerde steeds alleen met de detectorlamp daar ik dan niet op een dwaalspoor gebracht kon worden door mijn 3 laagfrequenten. Ten einde raad heb ik de antenne naar beneden gehaald

en nog wat beter geïsoleerd; maar dit hielp ook niets.

Toen dacht ik aan het draaistroomnet dat hier langs loopt (mijn antenne loopt niet parallel met het net). Daar ik eerst goede ontvangst had, rees eenige verdenking tegen het net, ofschoon . . . ik twijfelde; maar je kunt nooit weten, dacht ik en ik ben op onderzoek gegaan.

En met succes! Na eerst den stroom te hebben afgesloten van mijne woning en de werkplaats van het Electriciteits Bedrijf, hetgeen niet hielp, heb ik alle aansluitingen hier in de buurt stroomloos gemaakt, de laatste op een afstand van 100 meter; ook dit gaf nog geen resultaat. De week daarop heb ik het onderzoek verder uitgebreid; toen ik een zekering van een krachtaansluiting op een afstand van 560 meter van mijn woning had losgemaakt, hield het gekraak op eens op; het bleek bij verder onderzoek, dat de invoerdraden van de driephasige aansluiting vochtig waren, en dat hier een kleine stroomovergang plaats had, die niet groot genoeg was om de paal-zekeringen van 10 Amp. door te doen smelten.

De ernstige storing heeft 7 weken geduurd. Ik vraag mij af indien ik niet bedrijfsleider was geweest van het Electriciteits Bedrijf alhier, hoe zulks gevonden had kunnen worden. Dan had ik mijn toestel voor eenigen tijd mogen opbergen of misschien voor altijd.

Misschien is het een soortgelijk geval, dat zich voordoet in de Rochussenstraat te Rotterdam.

Ik deel dit geval mede, omdat men altijd geneigd is de storing aan het toestel te wijten, terwijl dit geval leert, dat het soms heel verre vandaar moet gezocht worden.

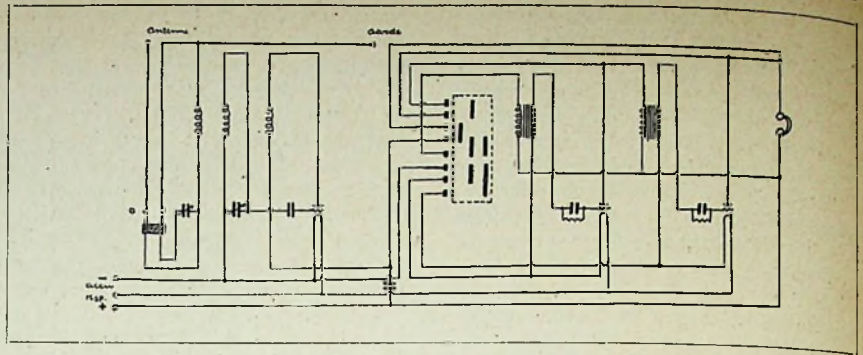
Na het boven genoemd euvel te hebben hersteld werkt mijn toestel weer prachtig.

DE DRIE-ELECTRODENLAMP SPREEKT!

Het eerste woord is „Mama”!

Dit is geen Aprilgrap, maar het resultaat van zeer serieus en moeilijk experimenteel werk, waarover Dr. Harvey Fletcher van de Western Electric Laboratory een voordracht heeft gehouden voor de New-York Electrical Society. De Western Electric News Service vertelt er het een en ander van.

Bekend is, dat men reeds sedert eenigen tijd langs kunstmatigen weg de klanken der gesproken klinkers heeft weten na te bootsen. Dit is iets heel anders dan wat de gramfoon doet; die geeft klanken weer, nadat de trillingen, door de mechanische stem voortgebracht, eerst mechanisch zijn vastgelegd. Hier gaat het echter er om, spraakklanken voort te brengen, zonder dat de mensche-

VERSCHILLENDE SCHAKELINGEN MET EEN ROLSCHAKELAAR.

Bovenstaand schema geeft aan hoe men met slechts één rolschakelaar naar verkiezing kan overgaan van onversterkt op versterkt met een of twee trappen. De schakelaar is gemaakt van een stuk bezemsteel, ter lengte van 10 c.M. De zwarte blokjes op het schema geven de

lijke spraakorganen daarbij te pas komen.

De mogelijkheid om met behulp van radiolampen hoorbare trillingen op te wekken van elke sterkte en elke toonhoogte, met volkomen constandheid, en om dergelijke trillingen gelijktijdig in een telefoon hoorbaar te maken, heeft nu geleid tot proeven om na te gaan uti welke combinaties de spraakklanken eigenlijk bestaan. Duidelijke klinkergeluiden zijn verkregen door twee bepaalde tonen telkens te mengen met een geruisch (zoemer-onderbrekingen). Dat is de eerste stap geweest om tot een toestel te geraken, dat uit zichzelf heele woorden kon zeggen.

De eerste woorden, die Dr. Fletcher door zijn toestel tot uiting heeft kunnen laten brengen, waren dezelfde, waarmee het jonge kind, dat al eenigen tijd allerlei geluiden heeft gestameld, gewoonlijk zijn spreekproeven begint, namelijk: „mama” en „papa”, woorden van elementair eenvoudige samenstelling.

Het verslag zegt, dat de elektrische spreekmachine nog de menscheijke verfijning van uitspraak miste, maar niettemin deze woorden verstaanbaar ten gehore bracht voor een groot publiek.

Door een combinatie van genereerende lampen, versterkers en afgestemde kringen kon de spreker ook alle klinkers duidelijk laten voortbrengen. De genereerende lamp neemt hierbij de plaats in van de stembanden, de versterker doet het werk van het strottenhoofd. Zij brachten een muzikalen toon voort, rijk aan boventonen en de afgestemde kringen speelden de rol van de mondholte, die bepaalde boventonen zeer versterkt.

veeren en de door verbindingen aan, welke laatste worden gemaakt van een stukje koper, breed 5 à 6 m.M. Het voordeel is, dat men een doorlopende as door het hout kan steken wat de stevigheid van het geheel in hooge mate verhoogt. Ook moet nog een verbinding worden aangebracht van de plus accu naar aarde om gegil in den versterker te voorkomen. Deze verbinding is niet op het schema aangegeven.

Eindhoven. TH. W. v. d. SOMMER.

RADIO-OMROEP IN NEDERLAND VAN ACHTER DE TRALIES DER ZENDLAMPEN.

Het artikel „de Ned. Omroep” in R.-E. van 1 Mei j.l. deed mij besluiten eenige mededeelingen te doen „van achter de tralies” en niet „door” de tralies per microfoon.

Bij haar beschouwing over het verleden heden en toekomst van den Ned. Omroep heeft uwe redactie enkele dingen uit het oog verloren. Met alle erkenning van de werkelijk goede prestaties van de N. S. F. met haar zender bij het overbrengen van de uitvoering in de St. Bavo-kerk en de opera uit Amsterdam, moeten wij niet vergeten dat deze experimenten met zeer groot enthousiasme door de leiders van den N. S. F. worden gedaan in de hoop op grotere geldelijke bedragen van de zijde der luisteraars en . . . waarschijnlijk gepaard gaande met groote uitgaven van de zijde der N. S. F., welke uitgaven waarschijnlijk ditmaal niet op het door haar gestichte omroepfonds worden geboekt.

Uit de meer dan vijf jaren dat ik PCGG en zijn omroepfondsen beheer en last not least de werkelijk gemaakte onkosten van PCGG die ik op de rekening van de N. R. I. moet afschrijven kan ik eenigszins beoordeelen wat zulks kost.

Het lijkt zoo eenvoudig . . . aan de telefoonlijn eventjes aansluiten en dan met een microfoon opvangen wat er aan geluidstrillingen waar te nemen is, versterken, doorsturen, overbrengen op den zender en voilà daar heb je wat je maar wilt hooren.

Doch wat de meesten van de luisteraars niet zullen willen begrijpen en misschien ook niet beseffen, is de arbeid die dit vereischt, de kosten die gemaakt moeten worden.

Arbeid, thans belangeloos gedaan door hen die de diverse zenders bespreken niet alleen, doch ook door hen die veelal gratis hun vrijen tijd beschikbaar stellen om de behulpzame hand te bieden voor het technisch gedeelte.

Het technisch personeel werkt soms dagen en weken aan de voorbereidingen voor één uitvoering en moet er voor betaald worden, welke kosten thans met die van het vervaardigen van versterkers, transformatoren, zeefkringen enz. geheel door de betreffende firma's alleen gedragen worden. Zulke apparaten zijn niet te vergelijken met de apparaatjes van denzelfden naam in een ontvanginstallatie. Zulke toestellen kosten geen paar gulden, doch honderden.

Bij de uitvoering zelve moet de versterker op de plaats van opname bediend worden, nadat reeds dagen te voren proefnemingen gedaan zijn en reserve-deelen e. d. gereed moeten zijn voor onmerkbare omwisseling etc. tijdens de uitvoering indien dit noodig mocht zijn. Die proefnemingen zelve kunnen niet ten allen tijde worden genomen, neen met goedvinden van vele andere belanghebbenden (d. w. z. die andere belangen hebben dan radio) en als de diverse telefoonkabel-concessionarissen praktisch medewerken, wat op zich zelf al heel veel voeten in de aarde heeft, al is de papieren toestemming van diverse autoriteiten verkregen met de noodige slagen om beide armen.

Wanneer de definitieve omroep er zou komen in Nederland dan moeten alle diensten dubbel en dwars betaald worden omdat behalve het uitgebreide vaste personeel, auto's, bureaux, enz. ook niet meer volstaan kan worden met het tijdelijk huren van telefoonlijntjes van dan tot dan, doch dan moeten van het rijk vaste lijnen per jaar worden gehuurd en dit kost reeds zeer veel (als ik mij niet vergis ca. f 40.000 per jaar voor een eigen lijn tusschen twee plaatsen Haag—Amsterdam of Eindhoven—Rotterdam bijv.).

Wanneer de N. S. F. de werkelijke omroepkosten buiten den gratis beschikbaar gestelden zender in rekening zou brengen dan zou er van de ca. f 3000.—thans niet veel meer over zijn na deze twee, zoo goed verzorgde en geslaagde experimenten.

Het is natuurlijk verstandig van de N. S. F. om dit thans nog niet te doen, tenminste ik hoor alleen van aangroei van het fonds en niets over de debetzijde. Ik zou hier niet over begonnen zijn indien het niet noodig was om den Omroep van heden in de juiste verhouding te stellen. Waar u, geachte Redactie, reeds zoo

vriendelijk is te releveeren dat niet vergeten moet worden dat P C G G den stoot tot den geheelen omroep in Nederland heeft gegeven, is dit nog te bescheiden gezegd: P C G G heeft reeds jaren geleden den stoot gegeven tot den reusachtigen omroep in Engeland, dank zij den grooten steun van de „Daily Mail”.

En het wil heel wat zeggen dat Engeland de hulp van een buitenlander heeft moeten inroepen om gedaan te krijgen wat zonder dien steun misschien niet die grootsche en groote afmetingen zou hebben aangenomen als thans het geval is. Als men het in Engeland buiten een buitenlander en hier nog wel een „Dutchman” had kunnen stellen dan had men dit zeker gedaan.

Het jaar dat P C G G voor Engeland gedraaid heeft, en waarnaar Holland gratis heeft kunnen luisteren, is een kost-

EEN PAREL, IN GOUD GEVAT.

Tot mijn grooten schrik bemerkte ik, *Radio-Expres* niet ontvangen te hebben.

Tot mijn grooten schrik, zeg ik, want in de zes maanden, dat ik er nu op geabonneerd ben, heb ik mij er werkelijk aan gehecht, wat deze „parel in goud gevat” dan ook wel waard is.

Amsterdam.

G. KRANENBURG.

bare onderneming geweest voor de „Daily Mail” en verdient zeer zeker nog als zoodanig erkend te worden.

Het voorbrengen van symphonie-uitvoeringen, opera's, e. d. door P C G G is zeer zeker meermaals door de omroepcommissie en mij overwogen.

Doch daarbij deden zich de moeilijkheden voor dat er geen opera's werden gegeven in den Haag, terwijl volgens mij een symphonie uitvoering van het Residentieorkest bijv. zich niet leent voor overbrenging per Radio. Degenen die deze hoogstaande muziek weten te apprecieeren, zullen luchtstoringen en P C H bijv. als een niet te dulden storing onder vinden en zullen geen tweeden keer te bewegen zijn daarnaar te luisteren. De anderen die dit niet zoo erg vinden, prefereren populaire muziek (desnoods op de trekpiano) boven die muziek die zij niet begrijpen en dus niet kunnen waardeeren.

Van een muzikale verdere opvoeding kan men bij de radio alleen gaan spreken als de grens ligt bij een goed orkest, zooals bijv. de Batavieren, die lichte muziek geven, operafantasieën en een heel enkel klassiek nummer.

Uitvoeringen zooals van het Residentieorkest lijden aan het euvel van te veel

verschillen in pianissimo's en forto's, soli en vol orkest en dat heeft de N. S. F. helaas ook ondervonden met het Utrechtsch Stedelijk Orkest.

Indien de Omroepcommissie der N. V. V. R. die dure proeven wilde doen, dan heb ik direct mijne geheele medewerking toegezegd, doch er tevens op gewezen dat de N. V. V. R. dan de onkosten op zich zou nemen en dit kón de N. V. V. R. niet doen, omdat de kas te klein was van het fonds voor den omroep bestemd.

Alleen de uitvoeringen van het Diligentia Concert vielen steeds op Zondagmiddag en dan kon ik P C G G niet ter beschikking stellen temeer waar deze concerten per radio toch een fiasco zouden zijn, zooals hierboven is aangetoond.

Dat het systeem van P C G G „niet voldoende zekerheid bood voor het wel-slagen” geachte Redactie, is misschien even bond gesproken als uwe mededeeling in R.-E. van 16 Aug. 1923, waar u schrijft „wij gelooven, dat het telefoni-systeem van P C G G dat het voordeel heeft van groote draagwijdte met geringe energie, in zijn toepassingsmogelijkheden een grooten sprong heeft gemaakt nu het op zeer eenvoudige wijze de aanpassing verkrijgt aan elke willekeurige lijn. Daarin heeft het thans op andere systemen eerder een voorsprong dan dat het er bij achter staat”.

Op 13 Aug. 1923 had de definitieve proef plaats gehad, waarbij het Radio-strijkje van P C G G langs 8 K.M. kabel overgebracht werd op den zender en de resultaten waren in alle opzichten bevredigend.

Het bewijs was dus geleverd dat het technisch zeer goed ging.

Dat de overbrenging van den kunst-avond (let wel kunst-avond) op 1 Sept. 1923 ter eere van H. M. de Koningin in het Kurhaus feitelijk geheel mislukte had een dubbele oorzaak en wel ten eerste omdat de microfoon niet geplaatst mocht worden waar hij had moeten zijn voor goede werking, n.l. geheel achter gordijnen in een loge, en voor declamatie achter den spreker in een bloemenvaas aan zijn voeten verscholen en ten tweede omdat er dien avond heel weinig muziek werd gegeven en dan nog van zeer bijzonderen aard n.l. een simpele Indische melodie (ter eere van de aanwezigen Indische Prinsen) bewerkt voor een westersch orkest. Alleen het Wilhelmus aan het begin en het eind kwam tot zijn recht.

Bovendien woedde dien avond zoo'n hevige onweer dat men zich nog verwonderden mag dat er iets van over is gekomen.

Zoo waren de feiten en dat zult u zich nog wel herinneren.

De kleine memorie die in uwe slot-tirade ligt opgesloten van uwe mededeeling in R.-E. van 16 Aug. 1923 betreffende „geringe energie” geeft mij nog

aanleiding hier iets over te zeggen.

Onze Regeering is zeer streng met voorschriften en de officieel toegelaten proefnemings stations als P C G G mogen niet meer dan 0,5 K.W. antenne-energie gebruiken. Alleen voor de Daily Mail concerten werd mij toegestaan 1 K.W. antenne-energie te moduleren.

Wat de N. S. F. is toegestaan weet ik niet; wat zij in hun zender stoppen weet ik wel, doch gaat mij niet verder aan. Alleen wil ik omdat ik er wel over kan oordeelen, en voor de goede vergelijking, neerschrijven dat de energie van de N. S. F. zender sterk verhoogd was tijdens de beide bovenvermelde experimenten.

De normale energie van den N. S. F. zender gaf mij aanleiding om gedurende de laatste weken op „Daily Mail“-„power“ te gaan werken, doch een goede 20 ampère-antennestroom van misschien 3—5 K.W. antenne energie kon P C G G niet halen.

En nu komt het verschil van vóór of achter de tralies der zendlampen nog meer uit, als ik even vertel dat het moduleren van 10 % der antenne-energie bij 3 K.W. een minstens even sterke ontvangst zal geven, doch veel mooier dan een modulatie van 30 % bij 1 K.W.

Het is thans niet zoo moeilijk om een nieuwen zender voor een bepaald vermogen te bouwen en er een kapitaaltje in te steken wat zeker nog maar een klein gedeelte is van de kosten die de concerten en het pionieren van P C G G al die vijf (bijna zes) lange jaren hebben ver-slonden.

Het zal mij benieuwen hoe de omroep in Nederland zal worden. Twee stations tegelijkertijd op golflengten tusschen 1050 en 1100 M., zooals de officieele plannen werkelijk zijn, geeft bij een iet-wat breede modulatie zeer zeker mik-mak en contrôle van „Tante Pos“ op de antenne-energie van de omroepstations die elkander den loef trachten af te steken of elkaar „er uit zullen blazen“ zal wel illusoir blijken omdat van I^e R, die I een chirurg voor een buikoperatie verlangte en R de eerste letter van „ruzie“ is.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

IDZ.

DE MARCONI MIJ. OP DE TENTOONSTELLING TE WEMBLEY.

Marconi's Wireless Telegraph Cy. en haar zustermaatschappijen hebben op de Britsche Rijkstentoonstelling te Wembley een belangrijke stand in de afdeling Electrical Engineering.

Hetgeen daar wel het allermeest de aandacht trekt is een op het dak gemonteerd model van een zender voor gerichte radio-stralen, langzaam ronddraaiend. Dit is één der laatste toestellen van toegepaste radiotechniek, waarmee alle

schepen, die een daarvoor geschikten ontvanger voeren, zelfs zonder geoeftend radiotelegrafist, hun plaats kunnen bepalen in mist. Telkens om de twee streken van het kompas seint deze zender een andere Morse-letter. De gebruikte golflengte is zeer kort; de ontvanger aan boord hiervoor is geheel onafhankelijk van de gewone radio-installatie. Het ontvangtoestel blijft steeds afgestemd en men heeft slechts door een schakelaar de lampen te ontsteken om het in werking te stellen. Door waarneming der gehoorde Morseletters kan de richting bepaald worden, waarin men zich ten opzichte van den zender bevindt.

De hoek vanaf den zender, waarbinnen de draadlooze straal met volle sterkte wordt ontvangen, bedraagt 20°, met nog 10° naar elken kant op halve sterkte. Lange letters als q en l worden om de twee streken van het kompas uitgezonden, terwijl op de tusschenliggende streken en halve streken korte letters als t en i worden gezonden. De zeeman hoort aldus een serie letters als: „i Q i t i L i t“. Hierin beteekent Q oostnoordoost. De eerste i is een halve streek ten N van O N O, en de laatste t is twee halve streken ten Z van Oost (L), halfweg daar tusschen ligt de juiste richting, die op een kwart streek nauwkeurig wordt gevonden.

Zulke straal-zenders zijn in werking op het eiland Inchkeith in de Firth of Forth en er wordt er een gebouwd op South Foreland. De ontvanger bezigt opvanginrichtingen ter weerszijden van de brug.

Een andere tentoongestelde nieuwigheid is de Marconi Valve pillar, een eenheid, die 16 groote zendlampen elk van 5 K.W. omvat, maar weer bestaande uit afzonderlijke eenheden, zoodat men ook 4, 8 enz. lampen kan bezigen. Ook zijn weer verschillende grootere eenheden te combineeren of kleinere lampen in te zetten voor kleinere energie.

De magnetische trommel-recorder is een schrijfinstrument en relais voor ontvangst van snelzendersignalen, berustende op een nieuw magneto-mechanisch beginsel. Het toestel kan ook gelijkkrachten en genereeren en electro-mechanisch dezelfde functies verrichten als de lamp electrisc doet. Dit is een zeer robust toestel, vele malen gevoeliger dan andere electromagnetische recorders. Schokken en trillingen hebben geen invloed erop, zoodat het apparaat uitstekend is voor gebruik aan boord.

Twee zaken, die veel bekijks hebben, zijn de volledige 6 K.W. Marconi-omroepzender en de Marconi-microfoon als gebruikt op de Engelsche omroepstations. Met deze microfoon zal het spreken met natuurlijke stem van een afstand van 10 meter nog voldoende effect geven om den radiozender verstaanbare spraak te doen uitzenden.

Op eenige andere op de Marconistand

tentoongestelde nieuwigheden komen wij nog nader terug.

NIEUWE TELEFUNKENTELEFOONS.

Wij ontvingen ter beproeving een nieuw type telefoon van Telefunken, dat wel in het bijzonder met het oog op den Omroep-luisteraar op de markt is gebracht.

Het is een dubbeltelefoon van 2 X 2000 Ohm, met zwarten beugel, zich gemakkelijk stellende naar grootte en vorm van het hoofd, volmaakt aanliggend tegen het oor, buitengewoon licht, zoodat zelfs na een uur of meer luisteren nergens eenige pijnlijke druk wordt gevoeld; bovendien is de zeer eenvoudig en glad afgewerkte beugel zoodanig gemaakt, dat er onmogelijk haren tusschen kunnen klemmen. Dit is een telefoon, die zelfs een dame zonder eenig bezwaar op haar kapsel zet.

De afwerking der telefoons, met verstelbare trilplaat en stelling, is keurig en soliede en het geluid is heel goed en aangenaam. Daarbij een waarlijk niet hooge prijs, zoodat dit een populair artikel kan worden.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Afdeling Den Haag.

Zaterdag 10 Mei a.s., 8.15 n.m. in de afdelingszaal.

Buitengewone Vergadering:

Voorbesprekingen in verband met de Alg. vergadering der N. V. V. R., vooral over het omroepvraagstuk.

* * *

De Zaterdag 3 Mei l.l. door den heer Ir. Odinat voor de afdeling gehouden voordracht over „Het Duitsche Amateurisme“ met demonstratie van verschillende Telefunken-ontvangers mag buitengewoon geslaagd heeten. Waar het de bedoeling is, dat deze voordracht ook voor andere afdelingen zal plaats hebben, willen we op verzoek van den heer Odinat hier niet uit de school klappen en de leden onzer zusterafdelingen, slechts opwekken om wanneer de voordracht ten hunnent plaats vindt, er heen te gaan, want het is de moeite waard.

HET BESTUUR.

Afdeling Amsterdam.

Donderdag 15 Mei 's avonds 8 uur in Hotel Neuf, buitengewone ledenvergadering, ter bespreking van het Omroepvraagstuk, in verband met de voorstellen voor de algemeene vergadering.

Het ligt in de bedoeling van het bestuur, bij voldoende deelname een soundergroup voor eerstbeginners te formeren. Aangifte voor of op 15 Mei a.s. aan het secretariaat, Willemsparkweg 4, of aan het clublokaal Hotel Neuf.

HET BESTUUR.

Afdeeling Rotterdam.

Van af 1 Juni a.s. zal gedurende de zomermaanden het clublokaal van de afdeeling Rotterdam geopend zijn Dinsdag- en Vrijdagavond van 8—10½ uur.

Vrijdag 16 Mei a.s. des avonds te 8 uur *Algemeene Ledenvergadering in het clublokaal Weste Wagenstraat 78 ter*

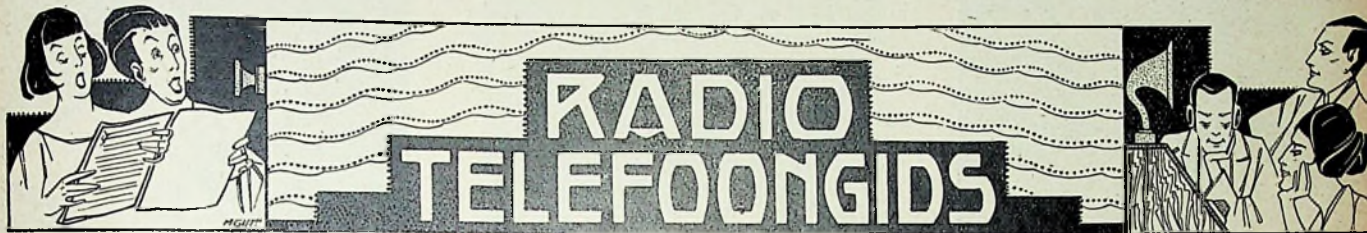
behandeling van het vraagstuk van den Nederlandschen Omroep.

In verband met dit belangrijk onderwerp verzoekt het Bestuur den leden der afdeeling Rotterdam zooveel mogelijk op de Vergadering aanwezig te zijn.

In Radio-Expres No. 17 komt een uitnodiging voor van de heer Joh. Peelen Jr. aan leden der N. V. V. R. om een afdeeling Kralingen te vormen. Dit schrijven heeft het Bestuur der afdeeling Rotterdam ten zeerste bevreemd. Immers, waar de afdeeling Rotterdam haar best doet het verenigingsleven zooveel mogelijk te bevorderen o.a. door het houden van

lezingen en het inrichten van een permanent clublokaal, dat eenige dagen per week voor de leden der afdeeling is opengesteld en waar gelegenheid is tot demonstratie, onderzoek van toestellen en materiaal, gezamenlijke bespreking, het leeren van sounderen, het naslaan van binnen- en buitenlandsche lectuur enz., ligt het ook op den weg der Kralingsche amateurs en zeker op die der N. V. V. R. lid der afdeeling Rotterdam te worden en niet zich in kleine klubjes te vereenigen. Ook hier ligt in eenheid onze kracht.

HET BESTUUR.

(Zie voor algemeene werktijden, roepletters en golflengten, nummer 17).

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S.

VRIJDAG 9 MEI.

Londen, 365 M., 7.50 o.a. „A children's overture, Quilter; „Donau-Wals“, Strauss; Selectie „La fille de madame Angot“, Lecocq.

Birmingham, 475 M. 7.50 „May Festival“ opgevoerd in de Town Hall. Deel I „Crowning of the May Queen“, Deel II „The May Queen“.

Bournemouth, 385 M., 8.20 Band van de Royal Air Force: Overture „Fra Diavolo“, Auber; „Three Yorkshire Dole Dances“, Arthur Wood. 8.40 „Shipmates o' Mine“ en „Wait“ te zingen door Herbert Smith bariton. 8.50 R. A. F.-Band: Spaansche Dansen, No. 2 en 5, Moszkowski; „Song of the Wolga Boatmen“, Traditioneel. 9.05 „La Dernière Feuille“ en Gavotte uit „Manon“ te zingen door Mary Lohden, mezzo-sopraan. 9.20 R. A. F. Band: Selectie „La Bohème Puccini. 10.05 Overture „Semiramide“, Rissini. 10.25 Selectie „La Figlia del Regimento“, Donizetti.

Cardiff, 353 M. 7.50 Dansmuziek.

Manchester, 375 M. 8.20 Populair Britsch Concert, o.a.: Marsch „Admirals All“, H. Bath; Overture van een Iersche Comedie, Ansell, Wals „Betty“, Rubens.

Newcastle, 400 M. 7.50 Lichte muziek, o.a.: „Softly Awakes my Heart (Samson en Delilah)“, „Oh, No, John en „Cuckvo“ te zingen door Dorothy Clark, Contralto; „three Men and a Maid“ en „The Mistress of the Master“, te zingen door David Mc. Fadzean, bariton; „Spanish Scenes“,

Adams, orkest; „Madame de Pompadour“, Fall, orkest; „In a Persian Market“, Ketelbey, orkest.

De Heer A. BEST.
Solo-fluitist.

Leider van het Haagsch Dameskoor.
(Zie concert Ned. Radio-Industrie van 11 Mei).

Aberdeen, 495 M. 7.50 Scènes en Karakteren van Dickens.

Glasgow, 420 M. 8.05 Kamermuziek en licht orkest, o.a.: „Mondschein Sonate“,

Beethoven; Menuet in G, Paderewski; „Liebestraum“, No. 3, Liszt; Chant Polonais“, Chopin-Liszt en „Staccato-Etude, Rubinstein, piano-solo's door Robert Taylor.

8.25 Overture „Oberon“, Weber. 10.05 „Scènes Napolitaines, Massenet.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M., 9—10 n.m. Dr. Frederik van Eeden uit Bussum zal een voordracht houden, getiteld: „Over Poëzie“. Voor het muzikale gedeelte van den avond zorgen: Mevrouw Leopold-Drapeer, piano; Dr. H. M. Leopold, alt-viool; Het programma luidt: Prelude, uit de „suite bergamaske“ van Claude Debussy, piano; Trois consolations, Liszt, piano; Andante uit de Sonate van Grieg, piano; Adagio, Bargiël, alt-viool.

Parijs, Radiola, 1780 M. 9.20 Radio-concert met optreden van Mme Delage-Prat en de heeren Deloriere en Marc Leclere. 1. Overture de Piccolino, Guiraud; 2. a. Discretion, Mme Delage-Prat; b. Elegie, Mme Delage-Prat, zang M. Deloriere; 3. Ballet d'Ascanio, fluit, St. Saens; 4. Deux Menuets, Beethoven; 5. Premier Mouvement de la Symphonie Espagnole, Lalo, viool; 6. La Passion de Notre Frère le Poilu, Marc Leclere; 7. Chanson de Printemps, violoncelle, Ch. Gounod; 8. La Perle de l'andalousie, Mme Delage-Prat, zang M. Deloriere; 9. Scènes Pittoresques, Massenet. Marche, Air de ballet, Angelus, Fête Bohème.

ZATERDAG 10 MEI.

Londen, 365 M. Licht orkest: 8.50 Twee nummers van de „Three Towns”, Cole-ridge-Taylor; „Serenade Mignonne”, Grunfeld en „Serenade Espagnole”, Bizet; Cello-solo „Simple Aveu”, Thome; Menuet en Ballet, Debussy. 10.20 Savoy-Hotel.

Mevr. M. LAUPRECHT-LAMMEN.
Solo-sopraan zangeres.

(Zie concert Ned. Radio-Industrie van 11 Mei).

Birmingham, 475 M. 7.35 „Do jou Remember?”, Comedie in 1 bedrijf van W. H. Dewhurst.

Bournemouth, 384 M. 8.20 Populaire Muziek, o.a.: Selectie „Die Lustige Wittwe”, Léhar. 8.50 en 9.30 Dansmuziek van het Kon. Badhotel.

Cardiff, 353 M. Gevarieerd programma, o.a.: 8.50 „Turkish Patrol”, „Bal Masque” en „The Arcadians” door het Stations-orkest. 8.30 Sonata, Schrek, Hobo-solo. 8.55 „Tilda's new Hat”, spel in 1 bedrijf van George Paston.

Manchester, 375 M. 8.05 The Blackpool Male Choristers: „Soldaten koor” uit Faust; „Fond Lover” en „Amice Laurie”.

Newcastle, 400 M., o.a. 7.55 Marsch uit „Tannhäuser” en „Military Church Parade”.

Aberdeen, 495 M. Opera-avond, o.a.: 8.05 Selectie „Tannhäuser”. 8.35 Selectie „Anna Bolyn”. 9.05 Selectie „Roberto il Diavolo”.

Glasgow, 420 M. 7.35 Opvoering van de comische Opera „Falka” van H. B. Farnie, gecomponeerd door F. Chassaigne (Speciaal voor den omroep bewerkt).

Parijs, Radiola, 1780 M. 9.20 Radio-concert: Fragmenten uit „La Petite Mariee”, Operette van Lecocq met optreden van mej. Faltis en den heer Guillet.

ZONDAG 11 MEI.

Parijs, Radiola, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het zingane-Radiola-orkest. 5.05 Radio-concert, Festival regional La Lorraine.

9.20 Jeanne d'Arc-avond met optreden van Madame Coye. Fragmenten uit „Jeanne d'Arc” van Max d'Ollone, Benjamin Godard, Théodore Dubois, Charles Gounod, G. Duprez en Ch. Lenepveu. 10.20 Dansmuziek.

Nederl. Radio-Industrie, den Haag, 1050 M., 3—6 n.m. Het Haagsch Dames-koor, onder leiding van den heer A. Best en met welwillende medewerking van: Mevr. M. Lauprecht-Lammen, uit Frankfurt, sopraan; Jonkvr. M. Ortt, alt; den heer W. A. Segboer, bariton; den heer A. Best, fluit; Mej. Bep v. d. Harst, declamatie; Mevrouw I. Hendriex-Kock, piano, begeleiding koor; den heer H. Schouwman, piano, begel. solisten.

1. Romance, fluit-solo, Furstenau; 2. Die Wilden Schwäne, naar een sprookje van K. Kuhn. Muziek v. Carl Reinecke, koor; sopraan-soli, Mevrouw M. Lauprecht-Lammen; alt-soli, Jonkvr. M. Ortt; bariton-soli, de heer W. A. Segboer; declamatie, Mej. Bep v. d. Harst; Tegen inzending van 35 ct. aan postzegels is een beperkt aantal exemplaren van den tekst der zangnummers verkrijgbaar bij de Ned. Radio-Industrie, Beukstraat 10, den Haag; 3. Drei Lieder, a) Nachtruf, b) Abendständchen, c) Brautfahrt, Jan Brandts Buys; solozang van Mevr. M. Lauprecht-Lammen, piano-begeleiding v. den heer H. Schouwman, fluit-begeleiding van den heer A. Best; 4. Dubbel dameskwartet; a) Rosmarin, Schumann, op. 91; b) Brollops Marsch, Södermann;

Jonkvr. M. ORTT.
Solo-alt zangeres.

(Zie concert Ned. Radio-Industrie van 11 Mei).

5. Gebed voor het Vaderland, solo-zang van den heer W. A. Segboer, Arnold Spoel; 6. Vier liederen, opgedragen aan Mevrouw Lauprecht, a) Nachts, b) Mailied, c) Der Gärtner, d) Wie Frühlings-ahnung weht es durch die Lande, Hans Pfitzner; solo-zang van Mevr. M. Lauprecht-Lammen, piano-begeleiding van

den heer H. Schouwman; 7. Andante Cantabile, fluitsolo, Glück; 8. Am Traunsee, Ferd. Thieriot; bariton-solo van den heer W. A. Segboer, met koor.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M., 8 uur n.m. Mej. S. Strumphler, zang; Mej. S. J. Elhorst, viool; Mej. M. J. Korteweg, piano; Het programma luidt:

Mej. BEP v. d. HARST.
Declamatrice.

(Zie concert Ned. Radio-Industrie van 11 Mei).

1. a) Aria „Eilt ihr Stunden”, J. S. Bach; b) Plange Sion, G. van Vladeracken; c) Aria, B. Pasquini, zang, viool en piano; 2. a) Sonatine, Dvorak; b) Allegro, Andante con moto, Scherzo, Finale, viool en piano; 3. a) La vie antérieure, H. Duparc; b) L'adieu suprême; c) Mignonne, G. Pierné, zang en piano; 4. a) Larghetto, W. A. Mozart; b) Rondino, Beethoven-Kreisler; c) Tambourin, Rameau-Kreisler, viool en piano; 5. a) Aria „Il ré pastore”, Mozart; b) Ave Virgo, G. v. Vladeracken, zang, viool en piano; 6. a) Dove, dove scintillano; b) A Nerina, E. Bossi; c) Nuit d'étoiles, Cl. Debussy, zang en piano; 7. a) Melodie, Gluck-Kreisler; b) Menuet, Porpora-Kreisler; c) Meditation Thais, Massenet; d) Schön Rosmarin, Kreisler, viool en piano; 8. a) Frühlingslied; b) So willst du des Armen; c) Vergebliches Ständchen, zang en piano, J. Brahms; 9. a) Le Colibri, E. Chausson; b) Maria Wiegenglied, M. Reger, zang, viool en piano.

Verder zal de Commandant der Brandweer te Amsterdam, de heer C. Gordyn Jr. ten 8.30 uur des avonds een rede houden over het onderwerp „De Brandweer”.

De heer Gordyn spreekt te Amsterdam in zijne woning; de rede wordt langs de lijntelefoon naar Hilversum gesproken en van daar uit met den zender draadloos uitgezonden.

MAANDAG 12 MEL.

Nederl. Radio-Industrie, den Haag, 1050 M., 8.30—11 n.m. Radio-concert met medewerking van „De Batavieren”.

Het programma luidt als volgt: 1. Le Rêve passe, marsch, Nelmer & Krier; 2. Auf rosigem Pfad, wals, Fetras; 3. Burning Sands, foxtrot, Onivas; 4. Ständchen, J. Heykens; 5. Faust, fantasie, Gounod-Tavan; 6. Vamp me, foxtrot, Byron; 7. Melodientraum, potpourri, M. Urbach; 8. Cavatine, viool-solo door Hr. Broekhuysen, Raff; 9. Herodiade, fantasie, Massenet; 10. Stadion Marsch, L. Siede.

DINSDAG 13 MEL.

Heussen-Laboratorium, Den Haag, 1050 M. De Directie van het Heussen-Laboratorium te 's-Gravenhage heeft sprekers van verschillende richtingen uitgenoodigd, door middel van den telefoniezender P C U U voordrachten te houden over diverse onderwerpen.

Zoo zal om 8 uur Jonkvr. E. des Tombe een voordracht houden over het onderwerp: „Wat is het Nederlandsche Jack-London Verbond?”

De spreekster zal worden afgewisseld door Mej. Annie Klaver, die de volgende piano-nummers ten gehoor zal brengen: 1. Préludes op. 28 No's 4, 6 en 9, Chopin; 2. Préludes op. 28 No's 15, 20 en 22, idem; 3. Nocturne op. 9 No. 1, idem; 4. Uit Lyrische Stücke I: Arietta en Walzer, Grieg; 5. Uit Lyrische Stücke III: Vöglein

en Erotik, Grieg; 6. Menuet uit Sonate opus 7, Grieg; 7. Fantasie in D moll, Mozart; 8. Deutsche Tänze No. III, Beet-

De Heer W. A. SEGBOER.
Solo-Bariton zanger.

(Zie concert Ned. Radio-Industrie van 11 Mei).

hoven; 9. Uit Amerikanische Waldidyllen: No. I. An eine wilde Rose; III. Beim alten Stelldichein; VIII. Eine verödete Hütte, Mac. Dowell; 10. Im Kloster, Borodine; 11. Uit Children's Corner: No. I. Dr. Gradus ad Parnassum; V. The Little Shepherd, Debussy; 12. Reserie, Debussy.

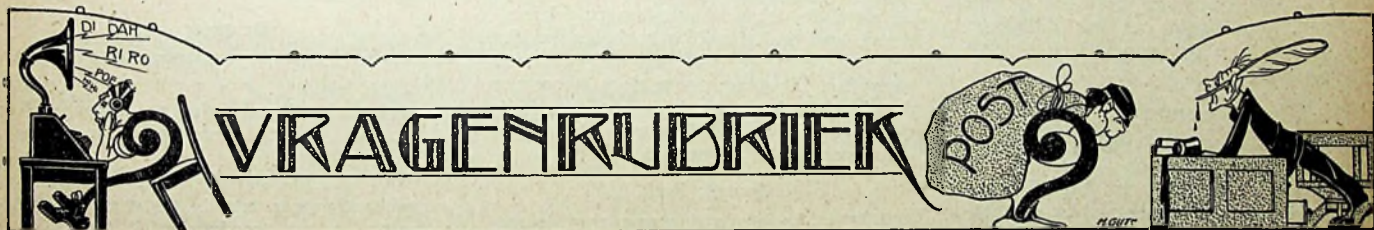
Verder zal op Woensdagavond 14 Mei te 7.15 u. spreken Ds. J. Douma te 's-Gravenhage met als onderwerp: „Onzichtbare Dingen”. De spreker zal worden afgewisseld door het Evangelisatie-zangkoor, dat eenige zangnummers ten gehoor zal brengen.

WOENSDAG 14 MEL.

Smith & Hooghoudt, Amsterdam, 1050 M., 8—10 n.m. Radio-concert met welwillende medewerking van de heeren Willem Augsburg (violoncel) en Hugo Vermeer (piano).

Het programma luidt als volgt: 1. Kirchen Arie, cello en piano, Stradella; 2. Preludio con Fuga C moll, piano-solo, J. S. Bach; a) Preludio con Fuga ES moll, piano-solo, J. S. Bach; 3. a) Andante, cello en piano, Goltermann; b) Méditation de Thais, idem, Massenet; 4. Sonate Op. 110 As dur, piano-solo, Beethoven; a) Moderato; b) Allegro molto; c) Adagio-Allegro non troppo-Adagio-Allegro; 5. Andante, cello en piano, Mann; 6. Berceuse, piano-solo, Chopin; a) Nocturne C moll Op. 48 No. 1, piano-solo, Chopin; 7. Kol Nidrei, cello en piano, Max Bruch; 8. La Cathédrale engloutie, piano-solo, Debussy; a) Danseuses de Delphes, piano-solo, Debussy; b) Colliwogg's Cake Walk, piano-solo, Debussy; 9. Le Cygne, cello en piano, Saint Saëns.

De piano wordt welwillend afgestaan door de firma Duwaer & Naessens te Amsterdam.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Meppel.

P. E. — Wij hopen van het gezondene gebruik te maken.

M. R. — Een groot aantal lezers is voor de nu gevolgde methode. Wij overwegen een compromis tusschen beide methodes.

Zeist.

B. — Uw toestel is een primaire ontvanger, waarvoor de afstemspoel voor bepaalde golf-lengte is te bepalen volgens de methode beschreven in R.-E. no. 15 pag. 180. De terugkoppelspoel 1 of 2 nummers kleiner of extra-spoeltje dat binnen de afstemspoel kan worden gebracht. Als u bij afstemming uw hand aan de antenne moet houden, is uw afstemming niet juist en moet deze met groóteren cond. goed te krijgen zijn. Twee lampen laagfrequent zijn af te leiden uit de schema's in no. 12. Er is vrijwel enkel nog een lamp met lampvoet en een transformator voor noodig; ev. een schakelaar. Dubbel-rooster-miniwatt geeft wat zwakker geluid dan gewone lamp.

Groningen.

K. B. — Omtrent de proeven van F.L. bezitten wij geen andere opgaven dan de door den heer R. T. opgegevene. Zie over de door u gehoorde telefonie op 900 en 1200 meter antwoord onder Terneuzen.

Goedereede.

J. L. — Zie antwoord onder Terneuzen.

Huis ter Heide.

H. H. E. — De K6 is vermoedelijk een lamp voor zeer sterke eindgeluiden. Evenals meer andere Deutsche lampen is deze voorzien van een voet met 5-pootfitting, blijkbaar omdat zij moet passen in versterkers, waarin ook wel dubbelroosterlampen worden gebruikt. De RS 5 is voor 12 volt op den gloei-draad 450 op de plaat en is een 20-wattlamp (kan veel meer geven).

Leeuwarden.

X. — Twee ontvangtoestellen parallel op dezelfde antenne kunnen vrij goed effect ge-

ven als de afstemmingen ver uit elkaar worden gehouden.

Afdeelingen der N. V. v. R. zijn plaatselijke organisaties van hen, die al lid der vereeniging zijn. Hiervoor is plaatselijk initiatief noodig. De secr. der Ver. zal gaarne advies geven.

J. S. — Begint u eens met schoonspolten (hiervoor gedistilleerd water nemen) en opnieuw vullen met zuur van de juiste dichtheid. De capaciteit is door de verkeerde behandeling zeker verminderd. Verdere reparatie vrijwel nutteloos.

Het laden duurt met een gelijkrichter (pulseerende gelijkstroom) in zooverre iets langer dan met volkomen gelijkstroom doordat bij het laden met een gelijkrichter de max. toelaatbare laadstroomsterkte moet worden afgelezen op een weekijzermeter, welk instrument ca. 40 % meer aanwijst dan de eigenlijke stroomsterkte waarmee de accu in werkelijkheid wordt geladen. Voor aflezing van de werkelijke laadstroomsterkte

kan een draaispoelinstrument gebruikt worden, waarmee dan de laadtijd in verband met de cap. van de accu berekend kan worden.

Baarn.

J. S. — We weten niet, waar u het gebruikte schema vandaan heeft, maar van de schakeling der z.g. 1ste lamp hoogfrequent begrijpen we niets. Er is geen enkele reden, waarom die ooit iets zou kunnen doen op deze manier. Wat u overhoudt als u die nuttelooze lamp wegneemt, is een inductieve ontvanger met twee lampen, waarvan de eerste reeds als detector werkte en de tweede het meest overeenkomt met een laagfrequentversterker met weerstandkoppeling. Hoogfrequentversterking ermee is zeer kwestieus.

Arnhem.

J. H. N. v. d. B. — De twee eerste door u bedoelde schema's behoren tot de absoluut afkeurenswaardige. Als zij werken, stralen zij in de antenne als kleine zenders. Het tweede is daarbij tamelijk onzeker in gebruik. Over het Reinartz-schema vindt u artikelen in R.-N. April 1923 en latere nos, alsmede mededeelingen in het Supplement op den 5den druk Draadloos Amateurstation.

Eindhoven.

Th. W. v. S. — Uw artikelje wordt geplaatst.

Wolvega.

J. M. J. v. L. — Het door u gehoorde station was het telefoniestation der Marine te den Helder. P.A.B. zijn de roepletters van „de Tromp“.

Rotterdam.

F. F. — Harmonischen van Kootwijk komen op de golflengte van den Eiffeltoren inderdaad door en ook nog wel op kleinere golflengten.

Valkenswaard.

H. B. — Wanneer de antenne als geheel maar niet al te laag is en de afstand tusschen de draden niet meer dan 1 à 1.5 meter, kunt u die inderdaad onder elkaar spannen. Vrije einden verbinden is geraden. De geluidsterkte van meerdraadsantennes is wel iets grooter dan van ééndraads, maar niet zo heel veel. De grotere capaciteit der meerdraadsantenne geeft voor de afstemming zekere voordeelen. Daáárom is het hierbij gewoonlijk te doen. De hoogfreq. versterking-Koomans werkt bij ons op korte golven uitstekend. Bij parallelschakeling van groote cellen met kleinere, die iets lager in spanning zijn, heeft ten gevolge, dat de grotere zich in de kleinere een weinig ontladen. Parallelschakeling van accu's voert op den duur gewoonlijk tot ongewenschte resultaten.

Amsterdam.

L. J. R. — Dat een trillergelijkrichter telkens na eenigen tijd goed te loopen, tot staan komt, kunnen we ons alleen verklaren als de contacten smeltpuntes vertoonen en steeds een weinig vonken. Vonkloos instellen is van veel belang om aan elkaar bakken te voorkomen.

Utrecht.

L. H. Q. — In een hoogfrequentversterker voor telefonie-ontvangst op een raam zijn de

„transformateurs-Radiola“ zeer bruikbaar. Met weerstanden of gewone smoorspoelen komt men gewoonlijk niet tot goede werking op korte golven. In het volgend no. van Radio-Nieuws publiceerden we iets nieuws, op dit gebied. De neiging tot gillen bij combinatie met laagfrequent kan zich bij alle systemen voordoen.

J. R. — Wij zijn bezig uw ervaringen aan proeven te toetsen en zullen uw mededeeling spoedig publiceren. Kunt u ons nog melden of u zeker weet, dat de terugkoppelspoel zoodanig is verbonden, dat deze op zichzelf met de secundaire genereeren oplevert?

Den Bosch.

E. G. — Het station der Ned. Bank, dat u hoorde, is opgericht te Amsterdam (met telefonie op 1800 meter). Het door u gehoorde op 340 meter zal van den Petit Parisien zijn geweest.

Overschie.

F. M. — De inrichting, die u in uw schema teekent om aan de eerste lamp (hoogfr.) neg. roosterspanning te geven, bestaat enkel uit een regelweerstand in serie met de afstemspoel. Als op dien weerstand geen batterij is aangesloten, geeft dit geen regeling der roosterspanning. De verschijnselen nu wijzen erop, dat de gebruikte lamp zulk een roosterspanning nodig heeft. Sluit eens op dien weerstand een 4-volts batterij aan met neg. pool aan de roosterzijde van den weerstand. (Deze dient 100 à 500 ohm te zijn). Zie over behandeling van dit schema (schema-Koomans) vroegere nos. Radio-Expres.

Goeree.

J. H. — Bij een ontvanger is het steeds het best, de volgorde accu-hoogsp.-telefoon-terugkoppelspoel-plaat in acht te nemen. Men kan dan op zelfde batterijen een versterker aansluiten. Plaatsing van telefoon direct aan de plaat maakt 't toestel erger capaciteits gevoelig. Dat een zendschema ook wel als ontvanger werkt, is bekend.

Geverik Beek.

R. C. — Indien de drielamp-laagfrequent-versterker goed geconstrueerd is behoeft geen gillen op te treden. Transformatieverhouding voor den derden transf. kan b.v. 1 op 3 zijn. Of bedoelde luidspreker het geluid nog kan verwerken is ons onbekend.

Den Haag.

R. J. P. v. B. — Hoogsp. batterij bij A; accu bij D.

E. H. G. — Uw toestel heeft dooden gang in de terugkoppeling, vooral als de laagfrequentversterker is aangesloten. Gebruikt u misschien één accu voor beiden en geven dan de gloeistroomweerstandten te veel spanning? Het branden der lampen op volle spanning waarvoor ze gemaakt zijn en juiste spanning hoogsp. batterij zijn voor vermindering van dooden gang van belang. Ook een telefooncond. van voldoende grootte, die bij den versterker over prim. van transformator komt te staan. Wat u bedoelt met kortsluiten der beide roosters, begrijpen we niet goed.

P. C. de B. — Frontplaat 30 X 45 is voor éénlamptoestel ruim genoeg. Een 40 a.u. accu kan 2 X langer stroom leveren dan een 20

a.u. accu. Voor acculaden geeft de gewone scheltransformator wat, te weinig stroom. Voor de zeer kleine golven heeft honingraat-wikkeling geen zin, terwijl mand- of spinne-webspoelen daar heel goed voldoen.

Heerlen.

H. F. — In uw schema ontbreekt een variabele condensator over de sec. spoel. Deze condensator kan begrijpelijkerwijze niet gemist worden. Verder moet de terugkoppelspoel niet tusschen prim. en sec. spoel staan, doch de sec. spoel in het midden en aan weerszijden daarvan de prim. en terugkoppelspoel.

Zaandam.

M. V. — Een dergelijk geval als het uwe heeft zich destijds te Heerenveen voorgedaan. Er is toen vrijspreek gevolgd omdat het concert niet ten huize van gedaagde, doch elders werd gegeven (R.-E. no. 1, 2e jaargang, 3 Jan. 1924). Het hangt er dus van af hoe de betreffende kantonrechter de zaak opvat.

Elst.

G. D. — Verbinden der vrije einden van de antennedraden kan voordeel geven wanneer de cap. van één der draden om een of andere reden grooter is dan van de andere.

Kapelle.

W. P. — Het bij de ontvangst van Brussel storende station is vermoedelijk het Vox-Haus te Berlijn.

Kampen.

H. v. d. K. — De gevraagde gegevens staan in „De Ontvangst van Korte Golven“ suppl. op den 5den druk van „Het Draadloos Amateurstation“.

Deventer.

J. v. R. — Beiden gelijktijdig luisteren naar dezelfde telefonie op één antenne gaat niet. Neemt u dus liever ieder een afzonderlijke (desnoods kleinere) antenne, zoover mogelijk van elkaar.

Een bliksemschakelaar wordt buitenshuis aangebracht met een betrouwbare aardleiding tot in het grondwater.

Oldenzaal.

B. T. — De telefonie uit Londen is tegenwoordig niet zoo sterk als van Radiola. Ten einde met een primair-ontvanger op de korte golven minder last te hebben van capaciteits-effecten door nadering met de hand, kunt u ontvangen met kleinen parallelcond. op de spoel, terwijl een seriecondensator met fijnregeling voor de afstemming dient.

KLEINE ADVERTENTIES.

Te koop

3 stuks nieuwe S. S. versterkers met lampen à f 82.50. 1 telefunken versterker met lampen à f 20.— 2 stuks accu anode batterijen 40 V à f 20.—

Briefven letter R. E. 57 bureau van dit blad.

Wegens overoornpleet TE KOOP:

Compleet ontvangtoestel incl. accu en tel. f 55.— 2 lamp laagfrequent versterker (Telefunken) f 82.— Diverse onderdeelen voor ontvangers en kleine zenders, alsmede meetinstrumenten en golfmeter.

Bureau letter R. E. 58, bureau van dit blad.

NIMMER!

is er een luidspreekende telefoon binnen Nederland gebracht die de **Sterling** zelfs maar nabij komt in zuivere vervormingslooze weergave der draadloze muziek.

Het critisch oor van den musicus ontdekt geen fout. De „Baby” Sterling geeft een buitengewone geluidsterkte in verhouding tot zijn afmetingen.

PRIJS f 36.-.

Keurig „**DOME**” type elegant Schemerlamp model van gevlamd Brons f 62.50.

De „**DOME**” loudspeaker is geen instrument: het is een elegant meubelstuk voor den man, (vrouw) van fijnen smaak.

**Nederlandsche Seintoestellen Fabriek
HILVERSUM.**

Telegramadres: „**SIGNAL**”. — Telefoon 1821.

Adres voor Ned. Indië:

**De N. T. M. „Radio Holland”
Tandjong Priok.**

NIEUW! Spelhouder met Kogellagers.

Geen krakende contacten meer.
Geen soepele snoertjes.
Geen capaciteitseffect.
Geen doode gang in de terugkoppeling.

Zeer zuivere, zachte regeling. Sterk en sierlijk!

Verbeterd Uwe ontvangst!

Prijs op eboniet f 7.50. Prijs zonder eboniet f 6.—.
Compleet met 2 fijnregelhefboomen franco door geheel Nederland.

„RADIO BUSSUM”

FIRMA H. MULDER.

VEERSTRAAT 13. TEL. 640.

RADIO-TECHNISCH BUREAU „BROADCAST”

DOUZASTRAAT 34. DEN HAAG.

Prima materiaal. Lage prijzen.

Basketspoelen type 1, golfleagte 80—3000 M. gemonteerd	f 9.50
Basketspoelen „ 2. „ 75—600 M.	7.50
Dubbele Variometers, luxe uitvoering, 400—600 M.	9.—
Condensatoren 1000 c.M., met inbegrip van Radion knop en schaal, prima Fransch materiaal 1000 c.M.	7.30
Idem 1000 c.M. met ingebouwd fijnregelbaar	9.30
Idem 500 c.M. zonder f 6.30, met fijnregeling	8.30
Accu's, 4 Volt 40 Ampère Urea, gevuld en geladen	12.—
Gelijkrichters „Falkenthal” 12 Volt 1.2 Ampère	36.—
Microfons	3.—
Fijnregelcondensatoren	3.—
Honigraatspoelen, Serie van 10 stuks, 25—400, luxe gemonteerd met de nummers op celluloid, eerste kwaliteit	11.—
Luidsprekers: „Amplion” f 28.—; Seibt f 22.50; D. T. W. f 18.—; Hallophone f 30.—; Idem nieuwe type f 28.—; S. F. R.	53.—
Hittedraadampèremeters, 0-1/2-1 Amp. f 5.—; 0-3 1/2-10 Amp.	6.—

Bij aankoop van f 40.— geven wij een Philipslamp cadeau.

Wegens liquidatie PUBLIEKE VERKOOPING

van een groote partij

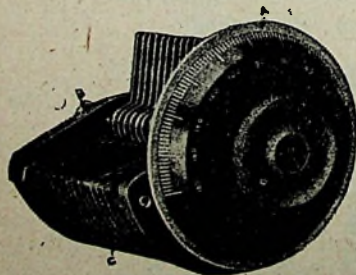
Radio-onderdeelen en Complete Ontvangtoestellen,

op 15 Mei 24, door de deurwaarders v.d. PUT & HARKSEN onder Directie van den beëdigd makelaar M. DUYVIS, Haagsche veer 34 Rotterdam, in Café „Suisse”, Beursplein.

Kijkdagen: Maandag 12, Dinsdag 13, Woensdag 14 Mei in 't pand „Grafica”, Kuiperstraat 4, hoek Schiedamsche weg.

Catalogus gratis op aanvraag.

FALLON-CONDENSATOREN.

Behalve de zeer stabiele afwerking, bezitten deze condensatoren nog de volgende voordeelen:

A. Een aluminium schijf, welke capaciteitsveranderingen door naderen van de hand, voorkomt, en tevens knop met wijzerplaat beter laat uitkomen.

B. Verstelbare METALEN Ingering.

C. Stevige, en onderling gelijke aluminium platen.

Prijs, geheel compleet als bovenstaand:

.001 m.f.	57 platen.	f 7.90
.0005 m.f.	29 platen.	6.50
.0002 m.f.	13 platen.	4.50
Vernier	3 platen.	3.50

Alleen-Contractanten voor Nederland en Koloniën:

DE WIT, SADEE & Co. - Den Haag. - Tel. Bez. 1717.

HEDEN VERSCHIEEN:

Engelsch-Nederlandsch

RADIO

TECHNISCH WOORDENBOEKJE.

Samengesteld door W. PEETERS.

Prijs slechts f 0.75.

Bij elken Boekhandelaar verkrijgbaar, of tegen zending van postwissel ad f 0.80 bij de Uitgevers

G. B. VAN GOOR ZONEN -:- GOUDA.

RADIO-BITABUR.

de isoleerlak voor radio-werk.

= ATEBUR. - Soest. =

„RADIOSTROOM” ZEIST.

- Microfonen voor amateur-zenders f 1.50
- Blokcondensators 2 mF. onmisbaar bij triller-
gelijkrichters 1.50
- Ormond condensatoren 37 platen compleet 8.—
- id. id. 25 id. id. 7.50
- id. id. 3 id. voor fijn-
regeling 4.—
- Gloeiraadweerstand met knop en schaal 1.40
- Luidspreker Dr. Seibt, 4000 ohm, werkt
schitterend 22.50
- Fransche transformator 1 : 5 7.50
- „Varta” en „Dominit” accumulatoren.

Toezending na ontvangst van postwissel
of onder rembours.

„RADIOSTROOM” ZEIST.

MACHINAAL GEWIKKELDE
HONIGRAATSPOELEN

PER SERIE VAN 10 STUKS No. 25-400

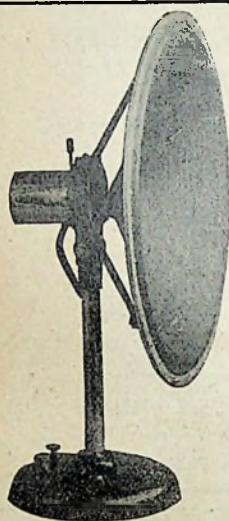
ONGEMONTEERD f 4.75

GEMONTEERD, MET CELLULOID BAND EN VER-
NIKKELDEN STEKKER OP EBONIETEN BLOKJE f12.—

WEDERVERKOOPERS HOOG RABAT

JEAN H. LEENDERS
RADIO-ARTIKELLEN
STEYL-TEGELEN

TELEF. VENLO 348 TELEGR. ADR. RADIO LEENDERS.

VAN KLAVEREN & Co., Instrumentenfabriek
GERARD SCHAEFSTRAAT 8, AMSTERDAM -- Telefoon 34824

*Wij hebben de eer U mede te deelen, dat wij de Hoofdvertegenwoordiging
op ons hebben genomen voor Nederland der beroemde*

PATHÉ LUIDSPREKER,

*de eenige luidspreker die vrij is van metalen bijgeluiden en het
gesproken woord en muziek op de meest volmaakte wijze weergeeft.*

PRIJS f 53.—

*H.H. Handelaren en Wederverkopers worden beleefd verzocht,
verkoopsvoorwaarden bij ons aan te vragen.*

Radio Technisch Bureau Herm. Verseveldt,
HUGO DE GROOTSTRAAT 98-100, Tel. M. 4969, DEN HAAG.

- Siemens enkel telefoon 2000 Ohm f 4.—
- „Basket” spoelen, 7 stuks, ongemonteerd 3.—
- „Basket” spoelen, 7 „ gemonteerd 8.—
- „Siemens” dubbel telefoon, 2 x 2000 Ohm 12.—
- „Dominit” accu, 4 volt, 12-27 ampère-uur 8.—
- Honingraatspoelen (8 stuks) ongemonteerd 5.15
- „ (8 „) gemonteerd 13.15
- Laagfrequent transformator „Darag” 4.50
- „ „ „Amplia” 6.50
- „ „ „Transforma” (3 jaar garantie) 7.50
- „ „ „General Radio” (onbepaalde
garantie) 13.25
- Potentiometer General Radio, 200 Ohm, met schaal, inbouw 3.70
- Potentiometer, 300 Ohm, inbouw 3.—
- „Sterling” luidspreker 36.—
- „Brown” „ „ 33.—
- „ „ „ groot model 70.—
- „Haltophone” luidspreker 30.—
- S. F. R. lampen 6.—
- Philips 6.—
- Blokcondensatoren „Perfacta” 0.001, 0.002, 0.0003 mfd. 0.60
- Lekweerstand, (sluit) 1, 2, 3, 4 en 5 meghom 0.30
- Micro-gloe-weerstand f 1.75 en 2.75

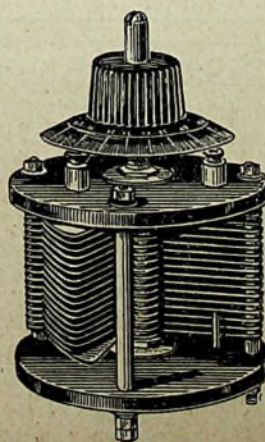
Wederverkopers rabat.

Depôt der „DOMINIT” Accumulatoren.

E. A. G. CONDENSATORS.

Prijzen exclusief knop en
schaal:

- 0.0005 mfd. zonder fijn-
regeling f 5.—
- 0.001 mfd. zonder
fijnregeling „ 6.—
- 0.0005 mfd. met
fijnregeling „ 7.50
- 0.001 mfd. met
fijnregeling „ 8.50
- fijnregelcondensa-
tor (3-plaats) „ 3.—
- knop en schaal
(eenvoudige uit-
voering) „ 1.—
- „RADION” knop
en schaal „ 1.30

A. A. POSTHUMUS, Tromplaan 4a, BAARN.

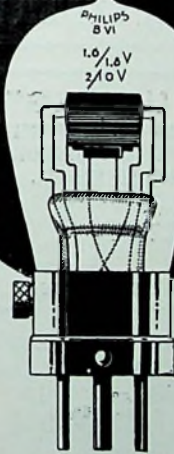
Radio liefhebbers!

Wat zegt „RadioExpres“

Wat zegt Radio Expres over ontvanglampen met verlaagd stroomverbruik en verlaagde anode-spanning?
 "Men weet trouwens dat de plaatspanning nog veel verder gedrukt kan worden als het dubbelroostertype wordt aangenomen.

De Philips-miniwatt-dubbelrooster-lamp slaat in dit opzicht al wat aan de markt is."

PHILIPS Miniwatt- dubbelrooster-lamp

(Tetrode)

SOCIÉTÉ INDÉPENDANTE DE T. S. F. PARIS.

VERTEGENWOORDIGERS

N. V. Handelsmij. Van Seters & Co.

NASSAU OUWERKERKSTRAAT 3, DEN HAAG.

Wederom uit voorraad leverbaar

Miniampèrelamp type:

S. I. F. „WW”

4 VOLT - 0.06 AMPERE

Door stijging der frankenkoers hebben wij de prijs dezer lampen op **f 9.50** moeten brengen.

HANDELAREN GEBRUIKELIJKE KORTING.

SMITH & HOOGHOUDT

KEIZERSGRACHT 6, AMSTERDAM

TELEFOON 34163

Een Nieuwe Brown!

Crystavox Loudspeaker

Werkt direct achter een kristal of éénlampsontvanger

Benodigd is slechts 'n kleine 6-Volts batterij

Stroomverbruik ca. 30 milliampères

Prijs f 85.—

LEVERING UIT VOORRAAD

Radio CONCERTOFOON Radio

464 Singel, AMSTERDAM. Tel. 35222

Demonstraties dagelijks van 9-6 uur en bij afspraak.

VRAAGT ONZE HEDEN VERSCHENEN GEILL. PRIJSCOURANT.

HET NIEUWSTE EN EENVOUDIGSTE OP HET GEBIED VAN ONTVANGTOESTELLEN EN TOEBEHOREN.

IN NEDERLAND NOG GEHEEL ONBEKEND

. tevens

SLEM ACCUMULATOREN, C. E. M. A. LUIDSPREKERS, Alles „LES PREMIÈRES MARQUES FRANÇAISES”.

ALLEENVERKOOP VOOR NEDERLAND.

Vertegenwoordiger voor Rotterdam: P. GRAAFLAND, Passage 22, Tel. 6735.

Vertegenwoordigster te Tilburg: N. V. ELECTRA, Wilhelminapark 24.

INSTITUUT VOOR RADIOTELEGRAFIE

Graaf Florisstraat 74 a-b, ROTTERDAM, Tel. 34520.

Dir. L. F. STEEHOUSER,

Leeraar aan de Gem. Zeevaartschool.

Wilt U:

METHODISCH leeren OPNEMEN en SEINEN?

Laat U dan inschrijven voor de half MEI aanvangende, driemaandelijksche **Amateurecursussen.**

Lesgeld 6 gld. per maand.

Morsesein opnemen verhoogt de waarde van Uw ontvanger.

Seinvergunningen zullen vermoedelijk alleen kunnen worden verleend aan hen, die aan bepaalde eischen hebben voldaan.

Zorgt, dat U daarvoor klaar bent.

„NUTMEG”

GLOEI-STROOMWEERSTANDEN MET FIJNREGELING, KNOP & SCHAAL. VARIABELE CONDENSATORS MET INGEBOUWDE FIJNREGELING, KNOP EN SCHAAL.

PRIJSCOURANT GRATIS.

HANDEL RABAT.

A. F. M. HAZELZET,

ROTTERDAM,

Tel. 3114.

Steiger 9.

OPGERICHT 1890.

Lorenz telefoons f 13.50

Anodebatterijen prima met 1½ volt aftakbaar, 86 volt

f 2.25, 60 volt f 4.75 en 90 volt 6.25

Telefunken Luidsprekers.

Alle andere radio-onderdeelen in prima kwaliteit tegen lage prijzen.

Vraagt Prijscourant.

Handelaars extra korting.

GEBRÜDER BÖTTCHER,

Filiaal APELDOORN, Hoofdstraat 128.

Van de wereld beroemde

IDZERDA-RADIO-

TOESTELLEN,

is de speciale Radio-Concert-Ontvanger

type „DEKA **RÉGINA**”

(1 H. F.; 1 D. T.; 2 L. F.)

Prijs:

f 650.-

compleet met 4 Radiolampen in onze geotrooieerde Swastika-fittingen en met een serie Corona-Concert-Spoelen en ingebouwde tralie- en anodebatterijen.

N. V. Ned. Radio-Industrie

Beukstraat 10, Den Haag

